

የማለዳ ድባብ

(የአዳዲስ ግጥሞች መድብል)

በዕውቀት ሥድም

2009 ዓ. ም

© በዕውቀቱ ሥዩም 2009 ዓ. ም

የደራሲው መብት በሕግ የተጠበቀ ነው።

በመጀመሪያ ሐምሌ ፳፻፱ ታተመ።

Copyright © Bewketu Seyoum 2017

All rights reserved, including the right to reproduce this book thereof in any form whatsoever.

የሸፋን ሥዕል - "Procession from the Court of St. Michael at Ankobar" (1842) in Scenes of Abyssinia by Johannes Martin Bernatz

ጎሐ ገሰግሶ

ደርሶ

ጽልመት ቢያባርርም

የማለዳ ድባብ፣ ህብሩ ገጹ ቢያምርም

ሰው ፀሐይን አምኖ፣ ፋኖሱን አይሰብርም።

የደራሲው ሌሎች ሥራዎች

- ከአሜን ባሻገር (ታሪካዊ ወግ) - 2008 ዓ. ም
- መግባትና መውጣት (ልብወለድ) - 2002 ዓ. ም
- ሱብሰብ ግጥሞች (ግጥም) - 2001 ዓ. ም
- የሣት ዳር ሀሳቦች (ግጥም) - 2000 ዓ. ም
- እንቅልፍ እና እድሜ (ልብወለድ) - 1999 ዓ. ም
- በራሪ ቅጠሎች (ልብወለድ) - 1996 ዓ. ም
- ኗሪ አልባ ጎጆዎች (ግጥም) - 1995 ዓ. ም

ግጥምና የዘመን መንፈስ

ኢትዮጵያ የአንባቢና የጣፊ ሳትሆን የተናጋሪና የአድማጭ አገር ናት። የጽሕፈት ታሪክ እንደነበረን አልዘነጋሁም። ግን የጽሕፈት ሥራ ለብዙ ዘመን ከጥቂት ምድራዊና ሰማያዊ ባለሰልጣኖች ፍጆታ ተርፎ ለሰፊው ባላገር የሚዳረስ አልነበረም። ሰፊው ገባር ሕዝብ ይናገራል አንጂ አይጽፍም። ያዳምጣል አንጂ አያነብም። ርፍውን እና ደሰታውን፣ ምርቃቱንና ርግማኑን በአጭር ስንኝ ሲገልጥ ኖሯል።

ሰንኞች አጭር ያደረጋቸው የትውስታ ሕግ ይመስለኛል። አጫጭር ግጥሞች ከገጣሚው ምናብ ለመፍለቅ ይፈጥሳሉ። አንዲሁም በቃል ለማጥናት ይቀላሉ። ረጃጅም ግጥሞች የተለመዱት ያስያዙትን የማይለቀው ብራና ሲለመድ ይመስለኛል።

ሲፈርድባት፣ ኢትዮጵያ ለአያሌ ዘመናት የጦር ሜዳ ሆና ቆይታለች። ጦርነት ባንድ ገጹ ሰይጣን በሌላ ገጹ ፈጣሪ ነው። ፈጣሪ ያልኩትን አሰቲ በሥነግጥም በኩል ላብራራው። ጦርነት ዋዜማ ላይ የንጉሥ አዋጅ ይደመጣል። አዋጅ ስናስብ "ምታ ነጋሪት ከተት ሰራዊት" የሚል ስንኝ ትዝ ይለናል። "አመልህን በጉያህ ስንቅህን በአህያህ" የሚለው ያዋጅ ማሰርያም ይታወሰናል። በጦርነት መባቻ ላይ ወገን በሰንኝ ራሱን ያወድሳል፤ ጠላቱን ይወቅሳል። ይህንን ፉክራ ብለን አንጠራዋለን።

ከድል በኋላ በሕይወት የመትረፍ እድል ያገኙት ገድላቸውን በሰንኝ ይተርካሉ። ጦር ባለበት ሞት ይኖራል። የድሮ ሰዎች ሙታንን ሲቀብሩ አሰለቃሽ የሚባል ሰው አሰክትለው ወደ መካነ መቃብሩ ይሄዳሉ። አሰለቃሾች ከሰው ሕይወት ጋር የተያያዙ አጫጭር ግን ጥልቅ ሀሳብ ያላቸውን

አንጉርጉሮዎችን ያቀርባሉ። በጊዜው ወደ ቀብር መሄድ አንድ የኪነጥበብ ትርጉሚት መታደም ማለት ኑሯል። ለቀስተኛው አንድ የፈረደበትን ሰው ቀብሮ እግረ መንገዱን አዲስ ግጥም ያዋልዳል።

ሞት አንዳች ተቀብሮ የኖረ ሀሳብ የሚያነቃቃ ውቃቤ ሳይኖረው አይቀርም። ፐርሲሊስ የተባለው ዝነኛ የአቴንስ መሪ ምርጥ ሀሳቡን ያፈለቀው በቀብር ሥነ ስርአት ባቀረበው ንግግር ላይ አንደሆነ ሁሉ በታሪካችንም ምርጥ የሚባሉ ግጥሞች የፈለቁት በለቅሶ ወቅት መሆኑ ይገርማል።

የአልቃሾች አላማ ሁሌም ስለሚች ወዳሴ ከንቱ መደርደር አይደለም። በለቅሶ አንጉርጉሮ ውስጥ ሰዎች አንዴት አንደሚሞቱ ሳይሆን ሰዎች አንዴት አንደሚኖሩ የሚያሳይ ፍልስፍና ሳይቀር ይቀርባል። ካልቃሾች አንዱ በሚከተለው መልኩ አጭር የሕይወት ታሪኩን ተርኮልናል።

ነግጄም አየሁት
አርሼም አየሁት
አልሰመረም ሀብቴ
አልቅሼ አበላለሁ፤ እንደ ልጅነቴ።

እዚህ ላይ፣ ለፍቅር የተገጠሙ ግጥሞችን የት ጣልካቸው የሚል ጥያቄ ሊሰነዘር ይችላል። ቀደምቶቻችን ለፍቅረኞቻቸው ሲዘፍኑና ሲገጥሙ መኖራቸው አሙን ነው። ይሁን እንጂ የፍቅር ሰንኞች ከጦር መንፈስ የራቁ አልነበሩም።

አንዲት ኮረዳ የከንፈር ወዳጇን ሲታሞግስ ገዳይነቱን ማውሳት ነበረባት። ወንዱም ቢሆን የሴቷን ውበት ሲያደንቅ በጋሻው ደረቷ የሚል ሀረግ ጣል ማድረግ ነበረበት። በዚህ አይነት ጦርና ፍቅር ለየተመጋገቡ እና ለየተወራረሱ

ዘልቀዋል።

የጦር ሥራ በግጥም ቅርጽ ላይ ሳይቀር ተጽዕኖ ነበረው ... "ሰራዊት፣ ጓዝ፣ አዝማች" የሚሉት የሰንኝ መደብ ስያሜዎች ራሳቸው ከግእዝ ለሰሰው የተዋሰናቸው የጦርነት ዘመን ትውስታ ውጤት እንደሆኑ አንዱ ወዳጄ በግዕዝ ማስተማርያ መጣጥፉ ይጠቅሳል።

የጦርነት መንፈስ የግጥምን መልክ ብቻ ሳይሆን የትውስታን ድንበር ይወሰናል። ባለቅኔዎች በየዘመኑ ካመረቷቸው ግጥሞች መካከል የተወሰኑት ከትውልድ ወደ ትውልድ እንዲተላለፉ፣ ቀሪዎች ደግሞ ቲረሰተው እንዲጠፉ የፈረደው የጦርነት ሰው-ር እጅ ነው።

ለዚህ አንድ ማሳያ ልጥቀስ። ጀግኖችን እና ጀግንነትን የሚያወድሱ አያሌ ግጥሞች ከትውልድ ትውልድ ተላልፈው ደርሰውናል። ባንጻሩ የፈሪነትን ፋይዳ የሚጠቁሙ ግጥሞችን ፈልጎ ማግኘት በጣም አዳጋች ነው።

ፈሪነትን ደግፈው የሚገጥሙ ገጣሚያንና አዝማሪዎች ሳይኖሩ ቀርተው አይመስሉም። ፍርሀትን አበረታች ግጥሞች የማህበረሰቡ የህልውና ምንጭ የሆነውን ራስን ለመሰዋኦትነት የሚቅረብ ባህል ያራከሳሉ ተብለው ስለሚታሰቡ ባደገኝነት ይፈረጃሉ። ስለዚህ ማህበረሰቡ በረቂቅ መንገድ ይጨቁናቸዋል። ደፍሮ በይፋ የሚያስተጋባቸውና በቃሉ የሚወጣቸው ስለማያገኙ ከቸልታ ብዛት ይዘገጋሉ፤ ይጠፋሉ።

ርግጥ ነው ከዝንጋኤው ማህል እንደምንም አምልጠው የደረሱን ጥቂት ግጥሞች አሉ።

ከኒህ መካከል፤

ጀግናና ብርሌ፣ ቶሎ ይሰበራል
ፈሪ ተራራ ነው፣ ዘለዓለም ይኖራል።

የሚለው ይገኝበታል።

ሀሳቡን ተቀበልነውም አልተቀበልነውም ገጣሚው ከተለምዶው አመለካከት ፈንገጥ ብሎ ለማሰብ መድፈሩን ልናደንቅለት አንገደዳለን።

ከሀሳቡ ባሻገር ግጥሙ በቅርጽ ረገድ የምርጥ ግጥም ማሳያ ሊሆን የሚችል ነው። ገጣሚው ያዘቧት ገጣሚ ቢሆን ኑሮ፤

ጀግና ሲንቀሻቀሻ፣ ቶሎ ይለዩላል
ፈሪ ግን ረጅም አድሜ ያሳልፋል።

ብሎ ገጥሞ ይገላገል ነበር።

አንድን አሪፍ ገጣሚ አሪፍ የሚያደርገው ትልቅ ሀሳብ ማንሳቱ አይደለም። ሀሳቡን አሳምሮ የሚገልጥለትን ምስል ከቃሎች ሁሉ መርጦ መጠቀሙ ነው።

የከቱ ገጣሚ ጀግንነት እና ፈሪነት የተባሉትን ረቂቅ ሀሳቦች ብርሌ እና ተራራ በተባሉ ግዙፍና ገላጭ ምስሎች ለውጦ ማሳየቱ ተዋጥቶለታል።

በዘመናችን የግጥም መድብሎች የመውጣታቸውን ያከል ጥራት የላቸውም የሚል ሂስ ከየአቅጣጫው ይደመጣል። ይህን ሂስ በይፋው ውድቅ ማድረግ አይቻልም። ምናልባት ይህንን ከዘመኑ መንፈስ ጋር አያይዞ መፈተሽ ይቻል እንደሆነ ግን ልምከር።

የኔ ዘመን ቃናው የጠፋበት ቅኝቱ የተበላሸበት ዘመን ነው። አንድ ሰው ካዲስ እበባ ጎዳናዎች ባንዱ በእግሩ ሲንሸራሸር በዙርያው የሚያየው ምንድነው? ... የፈረስ የድሮ ቤት፤ የተበዳደሰ አውራ ጎዳና፤ የአግረኛ መንገድ ዘግቶ የተገተረ የሰሚንቶ ተራራ፤ በዘፈቀደ የተደረደረ መስታወት ለበሰ የፎቅ ሰንሰለት ወዘተ ...

አዲስ እበባ ከከተማነት ወደ ግዙፍ ምስቅልቅልነት ተለውጧለች። ከአካባቢያችን ጋር ጥብቅ ቁርኝት ያለን ፍጡራን እንደመሆናችን መጠን በዙርያችን ያለው ምስቅልቅል በባህርያችን፣ ባስተሳሰባችን፣ በቋንቋችን እና በግጥሞቻችን ላይ የራሱ ጫና አለው።

ገጽታው በተረበሸ፣ እንደ ዝግመተ ለውጥ በድንብር በሚመራ አገር ውለጥ አየናሩ በሰከነ ቋንቋ፣ ወግ ያለው ሥነጽሑፍ የሚያቀርቡ ደራሲዎች ካሉ ከዘመናቸው የመነኑ መሆን አለባቸው።

በመጨረሻም ግጥሞቹ የተሰበሰቡበትን ሁኔታ ልናገር። “ፈሪ አልባ ጎጆዎች” የሚለው የግጥም መድብሌን መሠረት የሆነት ጋዜጦች ላይ አልካቸው የነበሩት ግጥሞች ናቸው። ዛሬ የጋዜጣ ወረት አልቆ የኢንተርኔት መድረክ ተከፍቷል። እኔም በማህበራዊ ሚዲያ ላይ ካስነብብኳቸው ግጥሞች ማህል መርጨ፣ ማሰታወሻየ ላይ ካሳደርኳቸው ግጥሞች ጋር ብደምራቸው ላንድ መድብል የሚበቁ ሆነው አገኘኋቸው። አንሆ ...

በዕውቀቱ ሥዩም
ሰኔ 2009 ዓ.ም
አዲስ አበባ

ምስጋና

ይቺን መድብል፣ እንደምትሆን እንደምትሆን ያደረጉልኝን ወዳጆቼን ሕይወት ማናን አና ብሩክ አብዱን አጥብቄ አመሰግናለሁ።

ግጥምና የዘመን መንፈስ

V

ሐውልቴ ገናና	17
እውነት አንደሎሌ	18
መአዛሽ ፈወሰኝ	20
ሙሾ ላመለጠ ወጣትነት	21
ልረሳሽ እየጣርኩ ነው	22
ላባቴ	23
አኛ	24
ደስታ ቢራቢሮ	25
ከልጅነት ፍቅር አንዲት ጠብታ	26
የተካደ ትውልድ	28
እኔ ወድሻለሁ	29
ታዲያስ ምን አዲስ ነገር አለ?	30
በዝግ በር	32
እመ መከራ	33
የቴዎድሮስ ማመንታት በመቅደላ	34
ሀልሜን አደራ	36
መትረፌ ገረመኝ	37
ገንዳው	38
አንሰላየ ውስጥ ልሙት	40
ከተለየሁሽ ወድያ	41
ተሰፋ አንደ ምትሐት	42
በቃኝ	43
በሞቷ ፊትለፊት	44
የመኖር ትርጉሙ	45
አስታራቂ የለም	46
ላንድ መስቲካ ሾጭ ብላቴና	47
ግን አንድ ሰው አለ	48

ሐውልቴ ገናኖ

እኔን የሚዘከር፣ ሐውልት ለምትቀርጹ፣
 ገጹን ለምትሰሉ
 ሕይወቴ ሲጨመቅ፣ ይህ ነው ምስሉ
 የተረፈረፉ፣ የቢራ ጠርመሶች
 ንዋያተ-ሰሶች
 ታፌ ላይ ተነሥተው፣ የሚያርጉ ጭሶች
 በወጥ የተኳሉ
 ሰፋፊ ዳታኖች
 ባመድ የተሞሉ
 ገጣባ ሰሀኖች፤

አሜን! አሜን ይሁን! ሐውልቴ ገናኖ
 ቀመር ባልፈለሰፍ፣ አገር ባላቀና
 ኖሮ ማለፍ ብቻ፣ ጀግንነት ነውና።

እውነት እንደሎሴ

ከለታት ባንዱ ለት፡ ደም በደመነበት፡ በነውጠኛው ጊዜ የጎጃሙ መስፍን፡ ራስ አዳልና የላሰታው ጎበዜ ገብር አልገብርም፡ ይዋጣልን ብለው ለመግደል ለመስለብ፡ እጅግ የቋመጠ፡ ሰራዊት መልምላው ጠመንጃ ወልውሰው፡ ሰይፋቸውን ሰለው፡

ጨፊውን አሹለው

ዛቻ ተለዋውጠው፡ ለመተናኙቂያ፡ የማይቀር ቀን ቆርጠው ለፍልሚያ ለግልቢያ፡ የተመቸ ሰፍራ፡ ድልድል ሜዳ መርጠው፤

በተፋጠጡበት፡ በውጊያ ዋዜማ አንድ ብልጥ ደብተራ፡ ዜናውን የሰማ አንደ ባህታዊ ፡ ወይባ ዳባ ለብሶ የላሰታው ጎበዜ፡ ወደ ሰፈረበት፡ ጋለበና ደርሶ "የርሰዎ ሰራዊት፡ ባዳል ጭፍራዎች ላይ፡ አንደሚበረታ በልሜ አሳይቶኛል፡ ያባቶቸዎ አምላክ፡ ትናንትና ማታ" ብሎ ተናገረ ተናግሮም አልቀረ፤

ወደዚያኛው ጎራ፡ ገሰግሶ ሄደና "ጌታው ራስ አዳል፡ ድል አድራጊው ጀግና ህልሜ ወሰል አርጎ፡ አንደገሰጠልኝ፡ የነገው ድል ነሽ ርሰዎ ኖትና አኔን ነቢይ አርጎ፡ ሰላክልሁ አምላክ፡ ያቅርቡ ምስጋና!"

ይህንን የሰማ፡ ጓደኛው ቢደንቀው አንዲህ ሲል ጠየቀው "ነገር አንደማብረድ፡ ሰላም አንደማውረድ፡ አንደመገላገል ምን ይሉት ፈሊጥ ነው፡ አሳትና ጭድን፡ በተራ መሸገገል?"

በቃልህ ተማምኖ፡ ታግሎ የተረታ የት ትገባ ይሆን፡ አንደዘበትክበት፡ የባነነ ለታ?"

ይህንን ወቀሳ፡ አድምጦ ደብተራው ቃሉን አሰማምሮ፡ መሰሰ በተራው፤

"በወትሮ ልማዱ፡ ሰው መተራረዱ፡ ፈጽሞ ባይቀርም አንዱ ተሸገፎ፡ አንዱ አንደሚያሸንፍ፡ እያጠራጥርም ያሸነፈው መስፍን፡ በትንቢቱ ታምኖ፡ ደሰ ብሎት ሲሸመኝ የተሸነፈው ግን፡ ያልሁትን እስቦ፡ አኔን መቅጣት ቢመኝ ከምኞት ባለፈ፡ ክቶ ምን ያመጣል የተሸነፈ ሰው፡ ስልጣኑን ያጣ ቀን፡ ሁሉን ነገር ያጣል፤

በዚች የጉድ ምድር፡ መሸነፍ ነው ወንጀል፡ ይህንን እውቃለሁ

የተረታ ድኩም፡ ራሱን ሊያጥናና፡ 'እውነት ያሸንፋል' ሲለኝ አስቃሁ ይልቅ አሸናፊው፡ እውነትን ያበጃል፡ ባምሳሉ ጠፍጥፎ ሲሻው ያወርሳታል፡ ለቀጣዩ ትውልድ፡ በጽላት ላይ ጥፎ፤

ምድር ገበያ ናት፡ አንዱ ያንዱ ሸቀጥ፡ አንዱ ያንዱ አሞሌ ሐቅም የላት አቅም፡ ሆኖ ትኖራለች፡ ያሸናፊው ሎሴ ያዳም ልጆች ልብም፡ ጠንሻሽ የሚጠብቅ፡ የጠብ ድፍድፍ በርሚል

ግልብ ሰው ብቻ ነው፡ ሰላምን በሰብክት፡ አሰፍናለሁ የሚል

አጉል ክምትለፋ፡ በዚች የጠብ ዓለም፡ ጠብን ልታሰወግድ ቂሎች ሲፋሰሙ፡ በደማቸው አትርፍ፡ በጥንታቸው ነግድ፡፡"

መለዛሽ ፈወሰኝ

ጎራዳ አፍንጫየን
ጎራዴ አፍንጫየን
ከሰገባው ሰቤ
ሰምማሽ ቀርቤ
አንገትሽ ሽነት ዛፍ
ጡትሽ ደብረ-ከርቤ

እጩ!!!

እንዲያው ሲፈርድህኝ፣ ቤቴ አዲስ እበባ
ሰማዩ ጥንብ ነው፣ መሬቱም አዛባ
ዓይን ጀሮ ምላስ፣ ሰኑሮ ሳያንሰኝ
ምን በድየው ጌታ፣ አፍንጫ ሰገሰኝ
እያልሁኝ ሳማርር፣ አንቺን ልኮ ካለኝ
መዳኒት ሆነና፣ መለዛሽ ፈወሰኝ።

ሙሾ ላመለጠ ወጣትነት

ሳይደምን ይዘንባል
ይዶፋል
ከደጃፊ ግርጌ፣ የሕይወት ጎርፍ ያልፋል፤

የከንፌ ርጋፊ
አንድ የሳባ ነጾ
ያካሌ ቅራፊ
የቀረ ተጎርዶ
ተጠርጎ ሲወሰድ፣ በጥሞና እያየሁ
ይሄው ቁጭ ብያለሁ፤

ሲጋልብ በፊቴ፣ ይህ የውሀ ስጋር
ጀምቦሬን አየኋት
ተጠርጋ ስትሄድ፣ ከሰርዲን ጣሳ ጋር

የልጅነት ቅርሴ
ድዴ ያባረራት፣ ያቸ የወተት ጥርሴ
ካሮጌ ቆርኪ ጋር፣ አብራ ተቀላቅላ
ባረፋ ተከባ፣ በጎርፍ ጀርባ ታዝላ
ስትሄድ እያየሁ
ይሄው ቁጭ ብያለሁ፤

የመጀመርያዎ፣ የጉንጨ ላይ በግር
የመጨረሻዎ፣ የራሴ ላይ ጠጉር
ከሳር ከትቢያው ጋር፣ እንደተቃቀፉ
በጎርፉ ጀርባ ላይ፣ እየተንሳፈፉ
እንደዋዛ ሲያልፉ
በጥሞና እያየሁ
ይሄው ቁጭ ብያለሁ።

ልረሳሽ እየጣርኩ ነው

በጣራው ላይ ሲረማመድ፣ የዝናቡ ልዝብ ኮቴ
 መጋረጃው ሲውለበለብ፣ ሰንደቅ ሆኖ ለመስኮቴ
 ዋርካው በቅጠል ጽዋ
 ውሀ ሲያቁር ክሕዋ
 የምድርን ጉርሮ ሊያርስ
 መሬት ፍጥረትን ስትጸንስ
 በዚህ ሁሉ ጸጋ ማህል፣ ያንችን መሄድ ስትምነው
 ኢምንት ነው ምንም ነው
 ልረሳሽ እየጣርኩ ነው፤

መጣ መጣ መጣ፣ የዝናቡ ኮቴ እየለ
 ክረምት የፍጥረት መሲሕ፣ በቀጠሮው ከተፍ እስ
 ስሱ የጉም አይነርግብ፣ ውብ ገጽሽን ሸፋፈነው
 የርጥብ አፈር ርጥብ ሽታ፣ ውብ ሽቶሽን አዳፈነው
 ልረሳሽ እየጣርኩ ነው፤

የዝናቡ ኮቴ ይደምቃል
 እንደብሰል ሸላ ፍሬ፣ አሮጌው ሰማይ ይወድቃል
 እንኳን የአግርሽ ኮቴ፣ ጎዳናሽም ታጥቦ ያልቃል፤

ልረሳሽ እየጣርኩ ነው ...

ላባቴ

ስው ብቻ እይደሰህም፣ ካፈር ወጥተህ ላፈር
 መላክ ነህ፣ ሉሲፈር*
 ክብርህ ማንነትህ፣ ባመጽ የሚታፈር
 የማትንበረክክ
 የማትርመጠመጥ
 ክባለኔ ዙፋን፣ በርጨጭማ የምትመርጥ፤

ያለ ባሕር ሰርጓጅ፣ ያለ ሙሴ በትር
 በመታገስ ብቻ፣ ባሕር የምትመትር
 ካዘልከኝ ጀምሮ፣ እንኮ ጭንቃህ ላይ
 ከፍታውን እንጅ፣ ዝቅታውን ሳላይ
 እንደገሰር መጠቀሁ፣ እንደ ምሥራቅ በራሁ
 የገዛ ክንፎቼን፣ እንደ ዳንቴል ሠራሁ፤

በርግጥ ድሀ ነበርክ
 ክሰላምታ በቀር፣ የማታበረክት
 ነጠላህ መናኛ፣ ሰውነትህ የክት፤

በርግጥ ድሀ ነበርክ፣ የነጣህ የጠራህ
 ክጦር ሜዳ ይልቅ፣ ገበያ ሚያስፈራራህ
 ቤላ ባታወርሰኝ፣ አወረሰክኝ ትግል
 የትም እንዳይጥሰኝ፣ ሕይወት እንደ ፈንግል፤

እባዩ ብርሃን
 እባ የምሥራቅ በር
 ገመና ሸሻጊ፣ እንደ ካባ ገበር
 እባቴ ባትሆን፣ ምን ይውጠኝ ነበር።

(* 'ሉሲፈር' ለጥቢያ ኮከብም ማለት ነው)

እኛ

እኛ

ኖረን እኮ እናውቅም
ከባሕር ጠርዝ ላይ
እንደከቡር ድንጋይ፣ እሬሳ ስንለቅም፤

ከሙሉ ተምረን

ባሕር መግመስ ሲያምረን
በባሕር ተገምሰን
በታንኳ ሄድንና፣ በሳጥን ተመሰሰን፤

እኛ

የካሌብ ወራሾች፣ ያሉላ 'ባ ነጋ
የምኒሊክ ልጆች፣ የና'ብዲሳ ኢጋ
እንደጫጫት መንጋ
በጭልፊት ዋርካ ሥር፣ እንደተበተነ
አቅማችን ጋሻችን፣ ጨሽት ብቻ ሆነ፤

በቅል ማሕፀን ውስጥ፣ በጉል ቀን ተፈጥሮ
እንደሚኖር ተባይ፣ ታፍኖ ታጉሮ
ማን ነው የጫነብን፣ መውጫ የሰሸ ኑሮ።

(በሰደት ወጥተው የባሕር እራት ለሚሆኑ
ኢትዮጵያውያን እና ኤርትራውያን ወገኖቼ)

ደስታ ቢራቢሮ

ደስታ ቢራቢሮ

እኔ ጅብደኛ እዳኝ
ሰትከንፊ ስከተል፣ የእድሜ መንገድ ከዳኝ

ሳሎኔ ዱር ሆኖ

በግንድ በቅርንጫፍ፣ በሣር ተሸፍኖ
ከኮርኒሴ ቢታች፣ ወፍራም ጭጋግ ስፍኖ
እኔም እድሜ ልኬን፣ የማያድግ ሕፃን

እድገቱ

ቁመቱ
ባስማት የተገታ
ነጋ ጠባ ዝላይ፣ ሁለዜ ጨዋታ
በሄደበት ለማጅ
ነፋስን በወንፊት፣ ውሀን በጨርቅ አጥማጅ፤

ዓመት ታመት ጮርቃ

ሰሹመት ማይታጭ፣ ለዋሰ የማይበቃ፣
ሆኖ ቀረሁ በቃ?

ደስታ ቢራቢሮ

በጣቶቹ ማሀል፣ ቀለምሽ ተነነ
ተከትየሽ ስከንፍ፣ ላባየ በነነ
ከንፊ ተመለጠ
ጥላሽን ሳሳድድ፣ ዘመኔ አመለጠ።

ከልጅነት ፍቅር አንዲት ጠብታ

በሰላላው መንገድ
 የትየለሌ አግር፣ እንደሊጥ ባቦካው
 ጸአዳ ጣትሸን፣ ጉድፍ እንዳይነካው
 ማጡን እየዘሰልሽ፣ ዳጥ ዳጡን እያለፍሽ
 ጤዛ የወረረው፣ ዛፍ እየተደገፍሽ
 ትንሽ ስትመጭ፣ ብዙ ስታዘግሚ
 ሁለቴ ተራምደሽ፣ አስሬ ስትቆሚ
 ስተደናገረው፣ መንገድ ስትጠቁሚ
 የተላከ ሕፃን፣ አሰቆመሽ ስትሰሚ፤

እኔ ሰናፍቅሽ
 እኔ ሰጠብቅሽ
 እንደጉድ ተውቤ
 ላማልልሽ ጥሬ
 በጆንትራ ዘይቤ
 ጠጉሬን አበጥሬ
 ጅማት እያጠበቅሁ፣ ጅማት እያላላሁ
 የገዛ ከንፈሬን፣ ቀርጥሬ እየበላሁ
 ሰጠብቅሽ በጣም
 ምሰልሽ ነው አንጂ፣ አካልሽ አልመጣም፤

ባይኖቼ ሰፈልግ
 መስኮት እከፍትና
 ሌላ ነው የሚያልፈው፣ በሰፊው ጎዳና
 ያው ገጣባ አህያ፣ ያቻት ድኩም በቅሎ
 በግ እየጎተተ፣ አለፈ ቆሰኛ
 ቅርጫት ያጎጠጣት፣ ሚሰቱን አስከትሎ
 ያውና ድሀ እደግ፣ መንገድ ዳር የተኛ

የተጎነጎነ፣ የሣር አምባር መሰሎ፤

ባይኖቼ ሳማትር፣ መስኮት እከፍትና
 ሌላ ነው የሚያልፈው፣ በሰፊው ጎዳና፤

ሁሉም ተሰውጠ
 ያ ገጣባ አህያ፣ ጸጉር አቆጥቆጠ
 ያች ድኩም በቅሎ፣ ስጋር ፈረሰ ቀድማ
 ቆሰኛው ሰውየ፣ ሙከት በጉን ሸጠ
 ለሚሰቱ ነጭ ሻሽ፣ ለሱ ሸራ ጫማ
 በትርፉ ሸምቶ
 ሁሉም ከሄደበት፣ ቀንቶት ተመልሶ
 ሁሉም ከድቀቱ፣ በወግ ተፈውሶ፤

እኔ ብቻ ቀረሁ
 መንገድሽ ረዝሞ፣ ባሳብ እያሳጠርሁ
 አንቺን እየናፈቅሁ
 አንቺን እየጠበቅሁ
 ጅማት እያላላሁ፣ ጅማት እያጠበቅሁ፤

የተካደ ትውልድ

የተካደ ትውልድ
አይዘህ ባይ የሌለው
ታዳጊ የሌለው
ወይ ጠባቂ መላክ፣ ወይ አበጀ በለው
ደርሶ ከቀንበሩ የማይገላግለው፤

የተካደ ትውልድ

አብዝቶ የጸመ፣ ተግቶ የጸለየ
ጥቂት መና ሳይሆን፣ ጥይት ሲዘገብ ያየ
እድሜ ይፍታህ ተብሎ፣ የተወልደ ሰት
አምባሩ ካቴና፣ ማተቡ ሰንሰለት
ምቶትን የማያውቅ፣ ረፍት የተቀማ
አልጋው ያጋም እሾህ፣ መኝታው የሳማ፤

የተካደ ትውልድ

ሞቶ እንኳን ሬሳው፣ አይላላለት ቀንበር
በዘብ እጅ ተገድሎ፣ በሹም የሚቀበር
ከጡት እስጥል በላይ፣ ኑሮ የመረረው
እንዳይሄድ ጎዳናው፣ የተደናገረው
ድል ያልሰመረለት፣ ትግል ሳይቸግረው፤

የተካደ ትውልድ፣ በሥጋ በነፍሱ
በቀልቡ በገላው
ኧረ ምንድን ይሆን?
ምንድን ይሆን መላው?

እኔ ወድሻለሁ

እኔ ወድሻለሁ
ታሰሮ አንደመፈታት
አንደጣላሰ ውበት
አንደዝሆን ብርታት
ዳዊትን ከጎልያድ
ደርቦ አንደመምታት፤

እኔ ወድሻለሁ

ጠም ውሎ አንደመጥረስ
ወልዶ አንደመታረስ
ቶምበላ አንደመድረስ
ካላሙዲ ንብረት
ግማሽ አንደመውረስ፤

እኔ ወድሻለሁ

አንደመቅደስ አጣን
አንዳፍለኛ ስልጣን
እኔ ያንች ቡዳ
ያንች ልዝብ ሰይጣን።

(አዝማቹ የገብረ ክርስቶስ ደስታ ነው)

ታዲያስ ምን አዲስ ነገር አለ?

ታዲያስ ምን አዲስ ነገር አለ?

ጀንበር በምራብ ወጣች
ሮብ ሰኞን ተከተለ
አጋዴን ላይ በረድ ፈለ
ሰሃራ ላይ ዝናብ ጣለ?

ታዲያስ ምን አዲስ ነገር አለ?

ኑሮ ታምና ተሻሻለ
ሸከሙ ከትናንት ቀለለ
አገር ጣጣውን ፈታ፣ ወይስ ጣጣውን አከለ
ዜጋው ራሱን ቻለ፣ ወይስ ራሱን ደለለ
“የጌታ ፈቃድ ደሁን ብለን ዝም አልን” እያለ?

ታዲያስ ምን አዲስ ነገር አለ?

ማን ነበሩ እትዩ አንትና
መቸም የድሀ ስሙ፣ ለትውስታ አይበቃምና
ምነው እኒያ አንኳ
በቁጥር ለማይሰፈር አመት
የሚጎበኝ አንጂ የማይሸመት
የተማቲም ጉልት ዘርግተው
እንደብቅል ቀትን ሙሉ፣ ከጸሐይ ሥር የሚሰጡ
ሙያቸውን ለወጡ
በሙያቸው ተለወጡ
ከችግራቸው ወጡ
ወይስ በችግራቸው ተዋጡ
ከብረው መኪና ዝተ፣ ወይስ በመኪና ተዳጡ?

ታዲያስ ምን አዲስ ነገር አለ?

ያዲሳባ ሀብታም አኗኗሩን ከለሰ
ጋራ በርጩን በዲናሚት አፈረሰ
ለፉንጋ ሴት ገንዘብ ለገሰ
ከብረት አንቀልባ ወርዶ በግሩ ተንቀሳቀሰ?

ድሀውሳ እንዴት ሆነ?
ፍላጎቱ ረገበ
ጥሬ ሥጋ ጠገበ
በፋሲካ ለለውጥ ያከል ሰላጣ ተመገበ?

ታዲያስ ምን አዲስ ነገር አለ?

በዝግ በር

እንደድሮ ቀሚሰ። መሬት እየጠረጣሁ
የእግርሽን አሻራ። ተግቼ እየፈለግሁ
እንደጉም
ሳዘግም

እንደሠርዶ ለሳብ
ባካል ብታመልጭኝ። ደረሰኩብሽ ባሳብ፤

ልብ እይገታም በሩ። ልብ እይገታም መስኮት
በዝግ ቤትሽ ገባሁ። ልክ እንደ መጠኮት።

እመ መከራ

ኢትዮጵያ እመ መከራ
የግዜር መመራመሪያው
የሰቃይ ቤተ-መክራ
መውደቅማ ነበር ያባት
እንደ ያሬድ አሰክ ሰባት
እንደ በላ ብላቴና
የእንከርዳድ መልመል እንጎቻ
የትውልዴ እጣ ፋንታ
መውደቅ። መውደቅ። መውደቅ ብቻ!

የቴዎድሮስ ማመንታት በመቅደላ

እቴ የተመኙ፣ ውዴ ውዴ ውዴ
 ከጉድጓዴ አጠገብ፣ የበቀልሽ እበባ
 የመሞት ምክንያት፣ ብዙ ቢኖረኝም
 የመኖር ምክንያት፣ እንቸን ብቻ አማኝቸ
 ሞት እሾህ ገላውን፣ ለማቀፍ ቢያምረኝም
 ጥቂት አመንትቸ
 ጣፋጭ ገሃገሚን፣ ጭኗን ለማን ትቸ
 መንገድ የሚያሳዩኝ፣ ሳይኗን ለማን ትቸ
 ወይን ፈገግታዋን፣ ሳቋን ለማን ትቸ፣
 እያልሁ አመንትቸ፤

እቴ የተመኙ
 ለካ እንደዚህ ያምራል፣ የምሥራቅ ወገግታ
 ለካ እንደዚህ ውብ ነው፣ የሰማይ ፈገግታ
 ለካ ልብ ይሰርቃል፣ የዛፎች ኮሽታ
 ለካ አጣን ያሰንቃል፣ የርጥብ አፈር ሽታ
 ደጃ ላይ አስኪደርስ፣ የሞት ኮቴ ዳና
 ሰው የኑሮን ዋጋ፣ መቸ ይረዳና፤

ላጭር ስልጣን ዘመን፣ ላንዳፍታ ክራሞት
 ባቅመቤስ ሕዝብ ላይ፣ የነዛሁት ሺ ሞት
 ሲያንዣብብ በኔው ላይ፣ በኮሶ ላይ አሞት
 ደብልቴ እንደጠጣሁ
 ጫፍ አልባ ምሬቱን
 መግለጫ ቃል አጣሁ፤

እቴ የተመኙ
 ሸሽግ አመቤቴ
 እጅግ የወደድሽኝ፣ ያውም ክነብደቴ
 ያለፈው ትዝታ፣ ባይን ጠርዝ ሽው ሲል

እንደ ቆንጆ ልጅ ኩል
 ምንም ጀግና ቢሆን፣ ሰው ለሞት አይቸኩል።

(እቴ የተመኙ የእጄ ቴዎድሮስ ተወዳጅ ፍቅረኛ ነበረች። እጄ ቴዎድሮስ በመቅደላ አምባ ላይ ከማይጋፋው ጠላቅ ጋር በተፋጠጠበት በዚያ ቀውጢ ወቅት የናፍቆት ደብዳቤዎች ይልከላት ነበር። ባንዱም ደብዳቤ ውስጥ "እይዘሽ በእግዚአብሔር ጎይል አፈር ካለበሁ ሳላይሽ አልቀርም" እትባቢ" የሚል በተሰፋ መቁረጥና በተሰፋ ማድረግ ማህል የወደቀ ቃል ይነበባል ... የኔን ግጥም የቀሰቀሰው ይህ እንጅት የሚበላ መስመር ነው።)

ሀልሜን አደራ

ባይመረመራ፥ ጥበብ ተሸቀርቅሮ
ከወርቃማ ብርሃን፥ ከብርማ ጸዳል
የተሠራ ሸማ፥ ማግኘት ብቸል ኖሮ
ከውብ እግሮችሽ ሥር፥ እዘረጋው ነበር
ግና ምንም የለኝ፥ ከሀልሞቹ በቀር!

የኔ ውድ እንግዲህ
ሀልሜን እግሮችሽ ሥር፥ ከዘረጋሁ ወዲህ
ዝግ ብለሽ አርገጫ፥ ዝግ ብለሽ ሂጁ
ሀልሜ ላይ ነውና፥ የምትራመጁ።

(ከዊልያም የትስ "The Cloths of Heaven" የተመለሰ)

መትረፌ ገረመኝ

እንዳገው ጃንጥላ፥ ሰማይ ተሸከርከሮ
እንዳይናፋር ፈረስ፥ መሬቱ ደንብሮ
የተደገፍኩበት፥ ከዘራው ተሰብሮ
ሁሉ ሲያዳልጠኝ
ሁሉ ሲያዳከመኝ
ቀሚሰሽን ይገጥ
መትረፌ ገረመኝ።

ገንዳው

እዚህ አሜሪካ በሀገረ ማርያም
 በጊዜያዊ ቤቴ ጊዜያዊ በረንዳ
 ቆሜ ሳነጣጥር
 እየሆኑ መንገድ ዳር፣ ተገትሮ ያለ የቆሻሻ ገንዳ
 ዳቦው እንደ ጉድፍ
 ወተቱም እንደ እድፍ
 ልብሱም እንደ ቅጠል
 በገንዳው ከርለ ውስጥ፣ ይረግፋል እንደ ጠል፤

ያሜሪካ መልኳ
 አይደለም ሕንጻዎ፣ ለማይ የሚነድለው
 አይደለም መንገድ፣ እንደቆለኛ ቅል የተወለወለው
 አይደለም ፖሊስዎ፣ ዝሆን የሚያህለው
 ያሜሪካ መልኳ፣ ጎልቶ የተሳለው
 በገንዳዎ ላይ ነው፣ እመንገድ ዳር ባለው፤

ባገሬ ለማይ ሥር
 ሰው ጠኔ ገፍትሮት፣ ሲወድቅ በመደዳ
 ያሜሪካ ንስር
 ላንዲት ሰኒ ሆዱ፣ በጋን እያለቀዳ
 እዚያ ማጣት አዳ
 እዚህ ማትረፍ አዳ
 እዚያ ባዶ ሞሰብ
 እዚህ ሙሉ ገንዳ፤

ከዕለታት አንድ ቀን
 በሰማያት እና በምድሪቱ ድንበር

ከእኛ ጎታ አጠገብ፣ የቆሻሻ ገንዳ ተቀምጦ ነበር
 የለማይ አማልክት፣ አላጋጭ ቀልደኛ
 “ራብን መግቡን”፣ ለንላቸው እኛ
 ብዙ መና ጋግረው፣ ሲያዘንሙ ከለማይ
 የእኛን ጎታ ለተው፣ ከተቱት ገንዳው ላይ፤

ከቶ ለምን ይሆን
 ያፍሪቃ ሕፃናት፣ በደቦ ሚያለቅሱ
 የወተቶች አዋሽ፣ የርጎ ሚሲሲፒ፣ በበዛበት ዓለም
 ጤዛ የሚልሱ

የሹራብ ተራራ
 የቡልኮ ጋራ
 በበዛበት ዓለም፣ ጭጋግ የሚሰብሱ
 የምድር ጠቢባን
 ለዚህ ግዙፍ ምለጢር፣ መልሶ አገኝ ብላችሁ፣
 ጠፈር አታስሱ
 አሜሪካ ያለው፣ የቆሻሻ ገንዳ፣ ግጣሙ ሲከፈት
 ወለል ይላል መልሱ።

አንሰላዩ ውስጥ ልሙት

ዘማች በሌት ገሰገሰ
ዘ ሚች ሆኖ ተመለሰ
ርቃን የኖረ ሜዳ፣ ያስከሬን ግምጃ ለበሰ፤

ለጀግናው ሐውልት ሥሩ፣ ጀብደኛውን ሸልሙት
እኔን ተዉኝ፣ አንሰላዩ ውስጥ ልሙት

ፀሐይ በገባዎን ላይ
በጦርነት ሜዳ ሰማይ
ቁማ ትቅር፣ ከቶ አትጥለቅ
ጀግና ቢሻው ይተላለቅ
ተያይዞ ይጨማለቅ፤

የኔን ከብር ውስጭ፣ ለጀብደኛው አሸከሙት
እኔን ተዉኝ፣ አንሰላዩ ውስጥ ልሙት።

(መነሻ - የይሁዳ ለሚሽ "I want to die in my own bed")

ከተለየሁሽ ወደያ

ከተለየሁሽ ወደያ
ሰንት ቅጥሮች ፈረሱ
ሰንት ሐዝቦች ፈለሱ
ሰንት ኮከቦች ተተኮሱ
ሰንት ፀሐዮች ተለኮሱ
ሰንት ዝነኞች ተረሱ
ሰንቶች ካመድ ተነሱ፤

ሰንት ባሕሮች ደረቁ
ሰንት አለቶች ውሀ አፈለቁ
ሰንቶች አማልከት ሞቱ
ሰንት ደናግል ገለሞቱ፤

ባለት አጥር የከለሉት
የማይጣስ ጥሶ ሾልኮ
በብረት ጣት የጨበጡት
ከመዳፍ ሥር አፈትልኮ
ምንም ነጻ መስሎ ቢታይ
ሁሉም የጊዜ ግዳይ
ሁሉም የጊዜ ምርኮ፤

አንቺ ከየት አመጣሽው
የለውጥን ሞገድ መግቻ
ባስቀመጥሁሽ ያገኘሁሽ
አንቺን ብቻ፤ አንቺን ብቻ።

ተስፋ እንደ ምትሐት

ነጋ

የግዜር ሰውር መዳፍ
ልክ እንደፓፒረሰ፣ እንደግብጦች መጣፍ
ወይም እንደጥንቱ፣ ያባጅፋር ምንጣፍ
ጨለማውን ስቦ፣ በወግ ሸበለለ
ሰማይ የጠፈር ዓይን፣ ብርሃን ተኳለ
ከዶሮ ጩኸት ውስጥ፣ አዲስ ጎሕ ተወልዶ
ፍጥረቱ በሙሉ፣ ማርያም ማርያም አለ፤

ነጋ

አልጋዩን ሰብሬ
አንሰላ ተርትሬ
ባዲሱ ጉልበቴ
በታደለ አሞቴ
ልኖር ተዘጋጀሁ
እንደጣዝማ ቅንጣት
ከሚጣፍጥ ሞቴ
ትንሳኤዩን ዋጀሁ፤

ነጋ

እንደምትሐተኛ፣ ተስፋ ሲያታልለኝ
አዲሱ ማለዳ፣ “ዛሬን ሞከር” ሲለኝ
የዛሬው አጣዩ
ከትናንት ጣጣዩ
የሚለይ መስለኝ።

በቃኝ

እሳት ሆኖ ስነድ፣ አንቸ ቆረን ወርሶሽ
ሎሚ ብወረውር፣ አንባይ ሆኖ ደርሶሽ
ዝምድና ሳያንሰን፣ አየቆየሽ ባዳ
መላመድ ሳይጎድለን፣ አያደርሽ አንግዳ፤

እንግዲህ ደህና ሁኝ!

ምኞቴም በረደ፣ ቁጣየም አለፈ
ከአድሱ ጋር ታግሎ፣ ማነው ያሸነፈ።

በሞቷ ፊትሰፊት

በቀደም ደወሰኛ፤
አወጋች አወጋሁ
በሰተመጨረሻ
ደና ለንብች ብዩ፤ የሰልኬን አፍ ዘጋሁ፤

ከዚያም ቀናት አልፈው
ወራት አንደቅጠል፤ አግሬ ሥር ረግፈው
ልጅ ሆና የማውቃት፤ አናቷን አክለች
ዘጠኝ ወር አርግዞ፤ ሞት ተገላገሰች፤

ምን አሸዋ ቢያልቡ
ነፋስ ቢጋልቡ
ደመናውን ጠርበው፤ ሐውልት ቢያስገነቡ
ሞትና ክለመት ነው፤ የተፈጥሮ ግቡ
ብዩ አንዳልጽናና
በሞቷ ፊትሰፊት፤ ሀሳብ ሁሉ መና
ምክር ሁሉ እና
አንባን አይገድብም፤ የሰው ፍልስፍና፤

በፍራሻችን ሥር፤ ቃሬዛ ተጣብቆ
በልብሳችን ገበር፤ ክፈን ተደብቆ
የአድሩ ጥሩንባ፤ ከሙዚቃው ልቆ
በዘንድሮ ጣቶች፤ ክርሞ ላይነካ
ደና ለንብች ማለት፤ ዘበት ኑሯል ለካ።

(ይህ ግጥም፣ ለአሁኑ ለክብርት ሥዩም፣ አንዲሁም እርን ለመሰሉ፣ ለመውሰድ በአምባላንስ ወደ ሆስፒታል ገብተው በቃሬዛ ለሚወጡ ያገሬ እናቶች መታወሻ ይሁንልኝ።)

የመኖር ትርጉሙ

የመኖር ትርጉሙ
የንባ ቅብብል ነው፤ በትውልዶች ማህል
አባትህ ያነባው፤ ላንተም ይደርስሃል፤
ሰው የሆንሁ ለታ፤ ደርሶኛል ይህ አጣ
አልቅሼ አንደገባሁ
አሰለቅሼ ልውጣ።

አስታራቂ የለም

ጠብ ምድርን ባይሞላት
 አቤል ባይፈጠር
 አቤል ያቤል ጠላት
 አቤል የራሱ ጠር
 እንድ ሰው ከሁለት፣ ተከፍሎ ሲፋለም
 ሽምጋይ
 ወይ ገላጋይ
 አስታራቂ የለም።

ላንድ መስቲካ ሻጭ ብላቴና

በደብተርሽ ምትክ፣ ትንሽ ሱቅ ታቅፈሽ
 ካልፎ ሂያቹ አግር ሥር፣ እንደ ድንቢጥ ከንፈሽ
 ጋሼ ግዙኝ ስትይ፣ አንጋጠሽ ወደ ላይ
 ለጉድ ተጎልቸ፣ ምታደርጊውን ሳይ
 ራሴሰ ይታመም፣ ምላሴን ምን ነካው
 ግራዋ ይመሰል፣ መረረኝ መስቲካው፤

አፈር ጠጠር ለብሶ፣ በዶዘር ተደጠ
 መለኩ ከነገርፉ
 ሰማይ ከነዶፉ
 ለጌቶች ተሸጠ
 አተር ነው አያሉ፣ አፈር ዘግኖ መፍጨት
 ገነት ነው አያሉ፣ መለከ ላይ መፈንጨት
 ጠበል ነው አያሉ፣ ተጎርፉ መራጨት
 ይህንን ማን ሰጥቶሽ
 ገና በልጅነት፣ ልጅነት አምልጠሽ፤

በምቢልታ በሞሽንት፣ በከበሮ ታጥሮ
 በከራር ተማግሮ
 በቆመ ከተማ
 እምባሽ ቅኝት የለው፣ ለሰው አይሰማ፤

ጠዋት የፎከረ፣ ቀትር ላይ ሲረታ
 ዛሬ ዝሎ ሲወድቅ፣ ትናንት የበረታ
 ኑሮን ያህል ሸከም፣ ያላንቀልባ ሲያዝል
 ምን ጸጋ ለብሶ ነው፣ ትከሻሽ የማይዝል።

ግን አንድ ሰው አለ

አርጅና ሲጫንሽ
 እድሜ ተጠራቅሞ፣ አንዳስም ሲያፍንሽ
 ሽበት አንዳመዳይ
 በጭንቅላትሽ ላይ
 በድንገት ሲፈላ
 ያይንሽ ከረጢቱ፣ በንቅልፍሽ ሲሞላ
 ምድጃ ዳር ሆነሽ
 መጣፍሽን ከፍተሽ
 ያለፈውን ዘመን፣ ገልጠሽ ሲታነቢ፣
 የኔን ቃል አሰቢ፤

ሰንቶች አፈቀሩት፣ በሐቅ በይሰሙላ
 የገጽሽን አቦል፣ የውበትሽን አፍላ
 ግን አንድ ሰው አለ
 ከሌሎች ወንዶች ጋር፣ ያልተመሳሰለ
 በዕጹብ ድንቁ ነፍሰሽ፣ ፍቅር የነደደ
 የመልክሽ ጸደይ ሲያልፍ
 ልክ አንደ መስቀል ወፍ፣ ጥሎሽ ያልነገደ።

(መነሻ - የዊልያም የትሰ "When you are old")

በምናልባት ኑሮ

አይቦዝን አንቀልባው
 አይሞላም ጉድጓዳዬ
 ሺሆች ሞተው ሲያድሩ
 ሺሆች ተወለዱ
 ይመሻል ይነጋል
 ያው አንደልማዱ፤

መሬት ባሕር ሆኖ፣ ድሀን ስለቀጠው
 ትልልቁ ሺላ፣ ትንሹን ቤት ያጠው
 በመሰታወት ጫካ፣ በጡብ በብረት ደን
 አየሁ ባደባባይ፣ ሰው በሰው ሲታደን፤

ማን በገላገለኝ፣ የጄን ሰዓት ሰብሮ
 በምናልባት አገር፣ በምናልባት ኑሮ
 የመጣው ይምጣ አንጂ፣ ማን ያቅዳል ደፍሮ።

ያንድ ምሽት ናፍቆት

ዛሬ ታምራላች ጨረቃ
 ፊትሽን ፊቷ ላይ፣ አንደጭንበል አጥልቃ
 አንሆ አኔም ቁምያለሁ
 የዛፉን መልክ መልኩ አድርጌ
 በሩቅ ማየት ተፈቅዶልኝ
 መንካቱን ግን ተነፍጌ።

የምድረበዳ በረከት

አንዲት ብርጭቆ ወይን፥

አንዲት ጤፍ አንጀራ፥ አንዲት አሪፍ ቅኔ
 አንዚህ ባሉበት፥ በምድረበዳ ላይ፥ ቁጭ ካልሽ ከጎኔ
 ሌላው ምን ይሠራል
 ምድረበዳው ሁሉ፥ ዓደይ ለብሶ ያድራል።

(መነሻ - የእማር ካያም "Rubaiyat")

ላጣሽ አቅም አጣሁ

ዓለማዊ ልቤ፥ ለበሰልሽ ዳባ፥ ምናኔ ተመኘ
በናቴ ቀብር ላይ፥ የጠፋብኝ እንባ፥ ፊቴ ላይ ተገኘ
ላጣሽ አቅም አጣሁ፤

የሳምሶንን ገድል
ያላዛርን አድል
ያቡዮን ተአምር
ተቀብዩ ነበር፥ ቄስ አንዳስተማረኝ
አንቺን አጣሁ ብዩ፥ ማመኑ ቸገረኝ፤

ከረምቱ ጨከነ
ጨላለመ ጋራው
በረዶና ጭፍራው
ከሞሻቸው ወጡ
ዛፎች ተመለጡ
ከምልአት ጎደሉ
ላባቸውን ያጡ
አሞሮች መሰሉ፤

ልረሳሽ አልቻልኩም፥ ልረሳሽ እልና
ፊትሽን አትመሽ፥ በዩብስ በደመና
ከንፈርሽ ያውና
ፈገግታሽ ያውና
ውብ ዓይንሽ ያውና።

ጠብ አና ጥበብ

“ተዋጋ ብሎ በሰጠው ጋሻ
ለናቱ ሰጣት፥ የአበት ማፈሻ”
(አገርኛ ቀረርቶ)

የጥበብ ሁሉ መጀመሪያ
ጠብን መፍራት
ጦርን መግራት
ከጋሻ፥ የአበት ማፈሻ መሥራት።

አለሽ ወይ

አለሽ ወይ አለሽ ወይ
አለሽ ወይ በጤና
ይመሰገን ደመና፤

በገበሬው እጥንት፣ መሬቴን አያረሰሁ
አንጀራ ሲጠፋ፣ ገበሬ አየኅረሰሁ
አለሁኝ በደህና
ይመሰገን ደመና፤

ለው ሲያፈርስ አያየሁ፣ ሰው ሆኖ ቡልዶዘር
አንዱ ጭቃ ነገድ፣ ሌላው የብረት ዘር
በፈረሰ ሰው ላይ፣ በቆመ ሰገነት
ሲኦል አናቀ ላይ፣ በታነጸ ገነት
ይህን ኑሮ ብለው፣ ጥቂቶች ሲኖሩ
ያለምንም ጸጸት፣ ያለምንም ሀፍረት
ይህንን አያየሁ፣ በታላቅ ጽኑና
አለሁኝ በደህና
ይመሰገን ደመና፤

በምቶት መዲና፣ የምንዱባን ትዝብት፣
አንደሐሩር ልጄኝ
በጠዳው ጎዳና
ለማኝ ብላቴና
አንደጉቶ አናቅጄኝ
ልክ አንደገባሮች፣ ለመኖር አያቀድሁ
በጌቶች ሞሉበም፣ እጄን አየሰደድሁ
አለሁኝ በደህና
ይመሰገን ደመና፤

ወይ በሩን አሳይን፣ ወይ ጠቁሚን መላ
ማዕበል ሲቃረብ፣ ያመልጣል ሺመላ
በነፋስ ገጽ ፊት፣ ይሸሻል ደመና
የኔ አዚም ያለበት፣ ያገሬ ለው ግና
በሥጋ ደም አጥንት፣ የተሠራ አይመሰል
አንደኮንሶ ሐውልት፣ የመቃብር ምስል
አይሸሽ አያባርር፣ ወይ አይተነፍስ ቃል
አንጨት ሆኖ ቆሞ፣ ለደድ ይጠብቃል፤

ይህንን አያየሁ
ሁኔ በጥሞና
አለሁኝ በደህና
ይመሰገን ደመና፤

አንች ግን አለሽ ወይ፣ እኔ እለሁ በደህና
አለሁ ግርምት ወሮኝ
ምላሱን በምላጭ አንደተሰለበ
ምናገረው ኖሮኝ
የምለው ቸግሮኝ።

በረከተ መርገም ፪

ነጭና ጥቁር ነው። የኔ አመዳም ዓሰም
ቴሌቪዥን ግን። ባሰ ህብረቀሰም
ምንም እንኳ ቲቪው። ሳሎኔ ውሰጥ ቢኖር
የቲቪው ኑሮ ግን። ሳሎኔ ውሰጥ የሰም፤

የቆንጆ ሰራዊት። የሕንጻ ሰንሰለት
የማያልቅ አዳኛ። የማይነጥፍ ውበት
ያልፋል በሰከሪኔ
ይህንን እያየሁ። ቀርከህ ሰፋ ላይ፤ ተኝቻላሁ እኔ
እድሜ ሰቲቪዬ። ለጉምኸት ማሸኔ
የቲቪ ፈብራኪ። የልቦናህ ፍሬ ፍትሕ የጎደሰው
ኢትዮጵያዊው ገብርኤል። ቁልቢ ላይ ያሰው
በነበልባል ሰይፉ። በሚንቀሳቀሰው
እንድጊዜ ሰንዘር። ጎንህን ይንቀለው!

ከምጥውተር የሚሷት። የደብተራ ሳጥን።
ከመጣች ጀምሮ
በወግ መኖር ቀረ። እስማት ሆነ ኑሮ
ከተፈጥሮ ሸሸ። ሰው ክሰው መነን
መኖርና መሞት። ከሊክ ማድረግ ሆነ፤

ወንበር ላይ ተጥዶ። ወንበር ላይ እንዲያረጅ
ትውልዴ ላይ እዚም። የጣልክበት ፈረንጅ
የፌሰቡክ ፈብራኪ። ጎረምሳ ዲታ ሰው
የግፍ ንብረትህን። በልተህ ሳትጨርሰው
የየካው ሚካኤል። ዓይንህን ያፍሰው!

የሹክሹክታ ዘመን። ትናንትና አሰፈ
እንደደጋ መስኖ። ምላስ ተጠሰፈ
እቤት ተቀምጬ። ባሰሰልጣን ሳማ
ቤቱ ተቀምጦ። አጅሬ እንዲሰማ
በእጅ የማይዳሰስ። የሐሜት ሰንሰለት
የዘረጋህሰት
የሞባይል ፈጣሪ። የቴሌፎን ኔታ
በኖርክበት ዘመን። ባለሀበት ቦታ
አቡነ አረጋዊ። ይጣሉህ በቴስታ!

(መነሻ - የኃይሉ ገበየሁን "በረከተ መርገም")

ኢትዮጵያዊ ነኝ

ኑሮ ቢገፋኝ፣ የማልወድቅለት
እንዳከሱም ደንጋይ፣ እንደ ርሐ አለት
የጊዜ ሞገድ፣ ያላደቀቀኝ
የመከራ ዶፍ፣ ያልነቀነቀኝ
ለመሾ ሲያጨኝ፣ ቅኔ የምቀኝ
በግራ ሲሉኝ፣ የምገኝ በቀኝ
ኢትዮጵያዊ ነኝ፤

ከዋርካ ባጥር፣ ከምዕደ ተልቄ
ከፀሐይ ባንስም፣ ከኩራዝ ልቄ
ተምድረ በዳ፣ ጅረት አፍልቄ
ጥጫን የምቆርጥ፣ በፍኝ ጠልቄ
ኢትዮጵያዊ ነኝ፤

ግትር ጠላቴን፣ ባጭር አንካሴ
ራስ ምታቴን፣ በዳማከሴ
ነቅየ ምጥል
ነገር በነገር፣ የማብጠላጠል
ለወዳጆቼ፣ ዓደይ ምነቅል
በጠላቴ ፊት፣ ቀንድ የማበቅል
ልክ እንደዋልያ፣ ተራራ መራጭ
ልክ እንዳሞራ፣ ብርንዶ ቆራጭ
ኢትዮጵያዊ ነኝ፤

እንደመሀረብ፣ ቤቴን በኪሴ
እንደንቅላት፣ ተሰፋን በጥርሴ
ይገፍ የምዞር
ከቦታ ቦታ
በዘብ በኬላ፣ የማልገታ
ኢትዮጵያዊ ነኝ።

ሱ !!

እንደሰንበሌጥ ቤት፣ ምድሪቴን አፍርሰ
ማድጋ ይመስል፣ ጀምበርን ከሰከሰ
እስኪያሰናብተን፣ ጉዳቸን ሳይፈላ
እንፍጠን ለተደላ
ልብ ያለህ፣ ልብሰ በል
ሆድ ያለህ፣ ሆድ ሙላ፤

የወይራው የጥዱ፣ ችግኙ ይነቀል
በመሰኩ በሽጡ፣ ጭገር ብቻ ይብቀል
መቀነትሽን ፍቺ፣ ሽምቀቆህን ፍታ
ግባባት ጠብድለህ፣ ታስገባህ ተከፍታ
አጥምቃት ተጠመቅ
ዓይንህን ጨፍነህ
ዕውር አድል አምነህ
ግባ ተመቀመቅ!

ብትን ከሰከሰ ስትል
ሕይወት ከጅ አምልጣ፣ ልክ እንደ ብርሌ
አጣቸው አንድ ነው፣ ድንግልና ሽሌ
ዋጋቸው መሳ ነው፣ ጭምትና አለሌ፤

ሰብከት ደና ሰንብት፣ ወግድ አትሮኖሱ
ጭላንጭል የለውም፣ ቀፎ ነው ፋኖሱ
መሰጠማችን ላይቀር፣ በየውቅያኖሱ
ተነሱ ደንሱ!

ሱ !!

አንጉርጉሮየ

ትናንትና ማታ
ላሟሟሽ ሲገባኝ፣ አንዳምሌ አጥቤሽ
በመጨረሱ ፋንታ
ሰነገ ቆጥቤሽ፣ አስተርፌሽ ሰሰው
የፀፀት ሱናሚ፣ ዓሰሜን አመሰው፤

ምነው ቢቻል ኖሮ
ፈገግታሽን ቋጥሮ
ሙዳይ ውስጥ መደበቅ
ጃንደረባ ቀጥሮ
ጭንሽን ማሰጠበቅ
ከፍት ልቤን ይገዜ፣ ዝግ ደጅሽን ጠናሁ
በሰብብ ወድጄሽ፣ ያሰ ሰበብ ቀናሁ፤

ፍቅር በተባለ፣ ግራ ገቢ ነገር
ከጨመተው አገር
ከሰከነው ቀየ
መናፍቅ ይመስል፣ ባዋጅ ተነጥየ
አንደካፖርቴ ቁልፍ፣ ልቤን የትም ጥየ፤

የትም ስከተልሽ
የትም ሆኖ እድልሽ
ሁሉ ያንሾ ወዳጅ
ሁሉ ባላንጣየ
መፈቀር ሆኖ ጣሽ፣ መቅናት ሆኖ ጣየ
ላንቺ ብስል ፍሬ፣ ሰኔ ገለባ ግርድ
ላንቺ አቅፍ አበባ፣ ሰኔ አቅፍ ሙሉ ብርድ
ማነው የበየነው፣ ይህን ግፈኛ ፍርድ።

አሰቢኝ

ጭር ባለው ሌሊት ማህል
ከመሰከትሽ ባሻገር፣ ባለው አውራ ጎዳና
ኩልል እንዳሰ ምንጭ፣ የሚፈልቅ ብቸኛ ዳና
ሰትሰሚ፤

አሰቢኝ

ጨረቃ፣ የወፍ ቤት መስላ
ሕዋ ዛፍ ላይ ተንጠልጥላ
በውበት ልብሽን ሰትሞላ

አሰቢኝ

ምንም እንኳ ሕይወትሽ
ቢሆንብሽ ያጋም አጥር
ከሾህ ጫካ ወድያ ማዶ
ያበባ አርሻ ባየሽ ቁጥር፤

አሰቢኝ

የሚገፈትሩሽ ብረት ከንዶቸ፣ አዚም አዚያም ቢፈሉ
ጠላት ቢሆን ሣር ቅጠሉ
ከዱር ማህል ተነጥሎ
አንደተመዘዘ እንግዳ ዛፍ
ተዘርግቶ ባየሽ ቁጥር
የሚያነሳሽ ልዝብ መዳፍ፤

አሰቢኝ።

ኬላ ነኝ

ሰንቴ በሌሊት አስቀሰሁ
በትራሴ ልብሰህ ላይ፣ የአገባ ፊደሌን ነቀሰሁ
እምላክ ትቶኝ ቢተኛ፣ ጭንቄን ሰጣራው ነግራ
በለሰላሳ መዳፊ፣ ግድግዳየን ወግራ
ሰንቴ በሌሊት አስቀሰሁ፤

ፍቅርን ተርቤ
ለመጭ ሂያጂው፣ የሥጋ ግብር አቅርቤ
ዙርያ ገባየ ኮርማ፣ አዳር ውሎየ ሰፍያ
የምሸቀጥ የምለወጥ፣ የጭን ገረድ የጭን ባርያ
ጭል ጭል የምል
እንደ አብሪ ትል
በሌሊት
ነፍስ እንዳለኝ የተካድሁኝ፣ ሥጋ ለባሽ አሻንጉሊት
ለቅ ደቂቁ የሚቀዳው፣ ጭኔ የወረት ጠበል
እንዱን ጀርባ ሸኝቸ፣ እንዱን ደረት የምቀበል፤

ጓደኛ ኖሮኝ ባያቅም፣ ብዙ ጉደኞች አሉኝ
የሚያሳድሩኝ የማያውሉኝ
ደህና አመሸሽ እንጅ፣ ደህና ዋይ የማይሉኝ
የሚሰታቸው ማሳረፍያ
የቡግራቸው ማራገፍያ
የጊዜያቸው ማሳሰፍያ፤

ገና ሲያዩኝ፣ አንሰላ የሚያስቡ
ክግንባራ ላይ፣ እምስ የሚያነቡ
ኬላ ነኝ የጠረፍ በር
መንገድ ላይ ያለሁ፣ አግዳሚ ወንበር
ያልፎ ሂያጅ መመላለሻ
የወጭ ወራጅ፣ ጊዜያዊ አድራሻ።

ትዝታን ባጎበር

በንጹሕ ክፍል ውስጥ፣ በላባ ፍራሽ ላይ
እንኳን ሲተኙበት፣ ግልገል ሱሪ አውልቀው
ገና ሲያዩት ብቻ፣ በንቅልፍ የሚያጠምቀው
አዚያ ላይ ተኝቼ፣ ምቹቴን አጣለሁ
እንደ ጠላ ብቅል፣ እገላበጣለሁ፤

ባጭር ቁመትና፣ በጠባብ ደረት ውስጥ
ማደር እየጠላሁ
እንደ ሱባንጃ ጢስ፣ ክፍሉን እየሞላሁ
ብለጠጥ ብስፋ
ምቹት ዳናው ጠፋ
ረፍት ደብዛው ጠፋ፤

ይብላኝ እንጂ ለኔ
ይብላኝ ለክንዶቼ
ይብላኝ እንጂ ለኛ
ሌቱ ምን እለበት፣ ኮከብ አቅፎ ተኛ፤

ልረሳሽ ፈልጌ፣ ላወጣሽ ከደሜ
ፎቶሽን አውድሜ
ጸኑ ሐውልትሽን፣ ዶግ አመድ አድርጌ
ላወጣው ከደሜ፣ ደምሽን ጠርጌ
ልረሳሽ ፈልጌ፤

ፀረ-ቢምቢ እጎበር፣ ካልጋው በስተራሱን
የተንጠለጠለው
ከቀሚሰሽ ጋራ፣ ምን እመሳሰለው
ተዘግቶበት መስኮት፣ ተከርቸሞበት በር
ተጠምዶ ጠበቀኝ፣ ትዝታሽ ባጎበር
ምቹቴን ያጣሁት፣ ለካ ለዚህ ነበር።

እንደምነሽ ሸገር

እንደምነሽ ሸገር
እንደምነሽ ሸገር
የቤት አከራየ፣ የጋሽ ጣሰው አገር
እንዱ የሚተከልሽ
ሌላው የሚነቅልሽ
የዘመቻ ድንኳን፤

ቡግርና ችግር፣ ካባቴ ወርሼ
ብኖርብሽ እንኳን
የማልቀየምሽ
ሁሌ የማልምሽ፤

Oh, my God ይመሰገን
እኔ እንዳለሁ አለሁ፤

ከፊል ሩዝና፣ ከፊል ጤፍ እቡከቼ
እንጀራ ሚመሰል፣ ሰጋጃ በልቼ
አዋጅና ዜና፣ ባይፎኔ ሰምቼ
ሐሜት ሲኖፍቀኝ፣ በፓልቶክ አምቼ
ጥቃት ሲበዛብኝ፣ ፌሰቡክ ላይ ሸፍቼ
በከመንት ሩምታ፣ ጠላቴን ደፍቼ
እኔ እንዳለሁ አለሁ፤

እንደምነሽ ሸገር
እንደምነሽ ሸገር
የማይበገረው
ወር አየጠበቀ፣ የሚያንገራግረው
የቤት አከራየ፣ የጋሽ ጣሰው አገር፤
የከሰመው ወንዝሽ
የነጠፈው ወንዝሽ

የሚታየው ነጥፍ
እንደምነው ጣፍ
እንዴት ነው ቀበና
አሰቲ ድንጋይ ላጥምድ፣ መረብ ልጣልና፤

ልክ እንደነ ፓሪሰ
እንደ ለንደን ሁላ
ፏፏቴም ባይኖርሽ፣ ሽቅብ የሚፈላ
ምንጭሽ ከማን ያንሳል
ከፈነዳ ተቦ፣ የወጣ ሰገራ፣ ሰንጥቆሽ ይፈሳል፤

እንደምነሽ ሸገር
የቅጠላቅጠል፣ የፍራፍሬ አገር
እንድ ዘለላ ሙዝ፣ ልጠሽ ባታባይኝ
በሙዝ ልጣጭ ጠልፈሽ፣ ምታንከባልይኝ
አሳድገሽኛል፣ በማርና ወተት
የተሞላ ተረት
አየተረከሽልኝ
ጥማቴን በጥማት አያረከሽልኝ፤

እንደምነሽ ሸገር
Oh my God ይመሰገን
እኔ እንዳለሁ አለሁ፤

ሰርቼ ቀፍየ
ሲኒጋም ከፍየ
ሲመሽም ከፍየ
ሥጋ ምታወፍር፣ ነፍሰ የምታሳሳ
ዘናጭ አልጋ ሰጥታ፣ እንቅልፍ በምትነሳ
አገር ላይ ተጥየ።

ወይ ገራምነቴ

ወይ ገራምነቴ፥ ወይ አለማወቅ
 አውቶብሴን ትቼ፥ መሲሕ መጠበቅ
 በመሰጠትም አገር
 በገዳማም አገር
 የከንፍ ድምፅ ይሰማል፥ ተርጉበጋቢ ሃገር
 የመላክ አይደለም
 ከመላት የሚያድን
 ያሞራ ነው አንጅ፥ የሚበላ በድን።

፤

አገሪ

አገርን ለፈሪ፥ አይሰጡም አደራ
 ዳር አድርጎት ያድራል፥ የማህሉን ሰፍራ፤

አገርን ለፈሪ፥ አደራ ብሰጠው
 የዘላለም ቤቴን፥ ባንድ አዳር ለወጠው፤

አባ ነጋ ሞቶ
 አባ ጽልመት መጥቶ
 አገሪ አንደ ዛጎል፥ አያብረቀረቀች
 ከባሕር ተገፍታ፥ የብስ ላይ ወደቀች።

መኖር ወይስ አለመኖር

የኑሮን ትርጉም የምትሹ
 መኖር ወይስ አለመኖር
 ይህ ነው እንቅስቃሴሽ
 መድከም
 የኑሮን ቀንበር መሸከም
 ወይስ
 ሕይወት ሚሉትን ደዌ፣ በሞት ወይሻ ማከም?

የርጅናን ንቀት ልግጫ
 የጌቶችን ርግጫ
 የከሸፈ ፍቅርን ጠጫ
 የጉልበውን አብሪት ናዳ
 በቀልደኛ ዳኞች ችሎት
 ውሀ መልስ፣ ውሀ ቅዳ
 ይህን ሁሉ የኑሮ እዳ
 ችሎ
 አጫን ብሎ
 መቀጠል
 ወይስ ራስን በራስ፣ ማንጠልጠል
 መሞት ማንቀላፋቱ
 ማራገፍ ሥጋን ከነከፋቱ
 ቢቻልማ መልካም ነበር፤

ግና በሰው
 ያልታሰሰው
 የመቃብር ሰውር አገር
 የሄዱትን ውጤ ሚያስቀር፣ ዜናው እንዳይነገር
 ግርማው ወኔን ያሳጣል
 ከማታውቀው ወሰላ ሞት፣ ሬት ኑሮን ያስመርጣል።

(ከሸከሰፒር "Hamlet" ተውኔት የተመለሰ)

ታሪክ የሆነ ሌሊት

አንደቡዳ መዳኒት
 ጡትሽ ማህል ተጠምጀ
 ሰማይ ቀሊል መሆኑን ከጀ
 የብሉ ጠጣር መሆኑን ከጀ
 በግሬ ሽቅብ በርሬ፣ በከንፎቻ ተራምጀ፤

አይታጠፉት ታጥፈሽ
 ገላሽን እንደ ጽዋ ገልብጠሽ
 ገላየን እንደ ሽቦ ቆልምጫ
 አይጣመሙት ተጣምጫ
 ከፍ ብዩ ባትሸን፣ ዝቅ ብዩ አንገትሸን ሰጫ
 አንደገረድ ንብ፣ በገዛ ማሬ ስጥጫ፤

ስትነከሸኝ ሕመሜን አዳፍኜ
 እሪታየን አፍኘ
 ከላይ ውሀ ውሀ አያልሁኝ፣ ከታች ምንጭሽን ደፍኜ
 አይደረግን ስንዳረግ፤ አይሆኑት ሆነሽ፣ ሆኜ
 ደስታ
 እንደባርያ በሽታ
 ሳይጥሰን
 ተድላ ጨርሶ ሳይገድለን
 ሌቱ ከላያችን ላይ፣ ዳሱን ንዶ ገላገለን፤

ያው እንግዲህ ጎሕ ቀደደ፣ ታሪክ ሆነ የሌት ጣሙ
 አለሎ እንደሚገፋ ጉንዳን፣ ሊባዝን ነው ዓለሙ
 የማሰዳ ሰማይ ቢያምር፣ ቢማርከም በቀላሙ
 ሲያዩት ድባብ ቢመስልም፣ የቀንበር ያክል

ነው ሸከሙ።

ወዴት

ዘትር የሚሰቁት፣ ወዴት ገቡ አበቦች
 የሚፍለቀሉት፣ የታሉ ኮከቦች
 ምን አጋይቶት ይሆን፣ ሰማይ የከለለ
 ምን ነካው ደመናው፣ ኩብት የመለለ
 አስፋልቱስ የት ሄደ፣ የተለጠለጠው
 ወንዙላ ተለደደ፣ ድልድዩላ ምን ዋጠው
 የት ተነነ ጫካው
 የት መነነ ዋርካው
 በለምለም ጣቶቹ፣ ሰማይ የሚነካው
 ዳበሰኩኝ
 ፈተሽኩኝ
 መረመርሁኝ ካርታ
 አገሬን አጣኝት፣ ባለቀመጥኝት በታ።

ይድረስ ለጥም ሚኒስትር

ይድረስ ለጥም ሚኒስትር
 ላልጠጣኑ ለሚያሰክፍሉ
 ጥም በቧንቧ ለሚያከፋፍሉ
 እንዴት አሉ
 እንዴት ዋሉ፤

አሰሁ በከፍተኛ ጥም
 ባገሬ ተሰፋ ብቆርጥም
 በጅቡቲ አየተጸናናሁ
 አቧራየን አየጠጣሁ
 ጠጠሮቼን አየሸናሁ፤

ዘለቅሁት ይህን አመት
 የተሸመኝ አድፍ ለብሼ
 እንደ ማለዳ ድመት፣ ፊቴን በምራቄ አብሼ
 ሺህ ጀሪካን ከፊቴ
 ሺህ ጀሪካን ከኋላየ፣ አግተልትየ አለልፊ
 ምድረ በዳውን በመስኖ፣ ቤቴ ድረሰ ጠልፌ።።

እንባየን የት ላርገው

ቀና በል ይሉኛል፤ ወይም ልበል ቀና
 ከላይ ተደፍቶብኝ፤ እገር እንደቀና
 ጣራው ባጡ ቀርቦኝ
 በር አልባ ግድግዳ፤ እንደ ዝናር ከቦኝ
 በጫጩት ጉልበቴ፤ እየተወራጨሁ
 እንባየን ዘግኘ፤ ሽቅብ እየረጨሁ
 ወደ አማልክት ብጮህ፤ ጸሎቴን አይሰሙት
 በየት በኩል ኖራ፤ በየት በኩል ልሙት፤

በምን ይገለጻል፤ የትውልዴ አበባ
 ከመንበርክክ ብዛት፤ መራመድ የረሳ
 ያልፋል ተሰጥሞ
 ያልፋል ተከርቸሞ
 የጉልበቱን ኮቴ፤ ምድር ላይ አትሞ፤

ወፈራ ቀን አልፎ፤ አብድ ቀን ሲመጣ
 ማልቀስ አመጽ ሲሆን፤ በሽንጎ ሚያስቀጣ
 እንባየን የት ላርገው
 ወይም ልሸሽገው?

እገር እንቁጣጣሽ

እገር እንቁጣጣሽ
 የግዳ ከንድሽ አቅፎኝ
 ያሳር ከንፍሽ አቅፎኝ
 ዕንቁሽን ስመኘው፤ ጣጣሽ ብቻ ተርፎኝ
 መኖርን ስፈራ፤ መሞትም ስፈራ
 ካየር ንብረት በቀር፤ ንብረት ሳላፈራ
 ወሩ ተጠራቅሞ፤ እንድ ደርዘን ሞልቶ
 እንደባለጌ ልጅ፤ በሩን በግሩ ከፍቶ
 አዲስ ዘመን ገባ፤

አዲስ አመት ገባ
 ያለ መስቀል ወፎች፤ ያለ ዓደይ አበባ
 በግዜርሠራሽ ማማ
 ቁራ ብቻ ስፍሯል
 የመስቀል ወፍማ
 ወይ እገር ሰውጧል
 ወይ ልብሱን ቀይሯል፤

አዲስ አመት ገባ
 በቁጤማ ምትክ፤ ብሎኬት ጎዘጉዞ
 በቅፍ ዓደይ ምትክ፤ ጉንጉን ሽቦ ይዞ
 በሉባንጃ ምትክ፤ አባራ አያጤስ
 በፈንድሻ ምትክ፤ ጠጠር አያፈሰ፤

አዲስ አመት ገባ
 አዲስ እንዲህ ዋዛ
 ተፈጥሮ በውበት፤ መንፈሴን ሳይዝ
 በመአዛው ሳይዋጅ
 መስከረም መግባቱን በሬድዮ ልስማው?
 እንደ መንግሥት አዋጅ።

ምኞት እሸሩሩ

የምኞቴን ሰኢል፣ ከግንባሬ አንሰቼ
ብብቴ ሥር ደበቅሁ
በሰውር ጎምኸኸኸ፣ ሰንት ዘመን ማቀቅሁ
ሳትቀጥሪኝ ቁጭ ብዩ፣ አንቺን እየጠበቅሁ።

፩

እባ ይፍቱኝ

አባ ይፍቱኝ
ሲኦል አለ ሲሉኝ፣ የለም ብዩ ክጀ
የባልቴት ተረት ነው፣ በማለት ቀልጆ
እውቄ በድፍረት፣ በድያለሁና
ያንዱኝ በንሲሐ፣ ያንሱኝ በቀኖና
ሲኦል ከነጭፍራው፣ በጉም ተሸፍኖ
እንዴት ሳላየው ኖርኩ፣ ካጠገቤ ሆኖ?

አባ ይፍቱኝ
ሰይጣን ብሎ ነገር፣ የተጭበረበረ
ዋዛ ነው ቧልት ነው፣ ብዩ አሰብ ነበረ
ይሄው እውነት ሆኖ፣ ዋዛና ተረቱ
ባይኔ በብረቱ
ዲያብሎስን አየሁት፣ በሸሚዝ ዘንጦ
እልፍ ግዳይ ጥሎ፣ ቸብቸቦ ጩብጦ

አባ
ልክ እንደ ብርሌ፣ እጥንት ሲከሰከሰ
አባይን አዋሽን፣ የሚያለንቅ ደም ሲፈስ
ለምለም ፍጥረት ሁላ፣ ወደ አመድ ሲመለስ
ልክ እንደ ጧፍ ሐውልት፣ ምስኪኖች ሲጋዩ
ምድጃው ዳር ሆነው፣ ይሄንን እያዩ
ገሃነም ከላይ ነው፣ ብለው መሳትዎ
እለዎ እንደፈቱኝ፣ አግዚሃር ይፍታዎ።

ማንባት ነው ያሰኘኝ

ማንባት ነው ያሰኘኝ
ማልቀስ ነው ያማረኝ
ከቁጭቴ ጋራ፣ ወትሮ ከመታገል
የንባ ማድጋየን፣ ሰብሮ መገላገል
ማልቀስ ነው ያማረኝ፤

ያደራ ሳንዱቄ፣ ሲሰበር ከዳኑ
የባልንጆርነት፣ ሲጣስ ቃልኪዳኑ
መጋኛ ሲመታው
ዝምድና ሲከፋ
ፍቅር መሬት ከድታው
ባፍጠሙ ሲደፋ
የዳመነ ፊቴን፣ መዳፌ ውስጥ ልቅበር
የንባ ጋኔን ልሰበር፤

እኔ
እንደበሬ ያረሰሁ
እህል የጎመጀሁ፣ ዝማምን የጎረሰሁ
እዝመራ ያደረሰሁ
ፍሬውን ያልቀመስሁ፤

እኔ
መከራን በበርሚል፣ መጥናናትን በፍኝ፣
ከዘመን ያተረፍሁ
እንቧይና ሙጃ፣ የወረሰው ሳሎን፣
ሳልፈልግ የታቀፍሁ
ቀስተ ደመናዬ፣ ምድጃ ሥር ወድቆ
እፍኝ አመድ ዝቆ፣ እፍኝ ትቢያ ቅሞ
ጥላሽቴን ጠግቦ፣ እድፍ ተሸከሞ
ኖህ ከነታሪኩ

ከነታይታኒኩ
እባሕር ውስጥ ሰጥሞ፣ ለማየት የበቃሁ
ፊቴን እየፈጀሁ፣ ደረት እየደቃሁ
ማልቀስ ነው ያማረኝ።

ጥቂት ነው ምኞቱ

እኔ በሕይወቴ
 ጥቂት ነው ምኞቱ
 ከድፍና ከግፍ
 የጠጣ
 በረንዳ
 እዛ ላይ መቆየት
 ከሚደምን ዛፍ ላይ፣ ቅጠል ሲዘንብ ማየት፤

እኔ በሕይወቴ
 ጢኖ ነው ምኞቱ
 ለክርስ ጤፍ እንጀራ
 ለነፍስ ባልንጀራ
 ድክመቴን ሰናዘዝ ተግቶ ሚያዳምጠኝ
 በደሌን መዘኖ ቀኖና ማይሰጠኝ፤

እኔ በሕይወቴ
 ጥቂት ነው ምኞቱ
 ሊሞላ የቃጣው፣ ደርብብ ያለ ኑሮ
 በሰዊዝ ቤተ ነዋይ፣ ሶስት መቶ ሺ ዶሮ
 ደሞ ከተቻለ፣ ቆንጆ ሚሰት ወይዘሮ
 እግዜርና ሰይጣን፣ ተጋግዘው የሳሏት
 ቢቻል ትንሽ ሺላ፣ አስር ከፍሎች ያሏት፤

ግና ምኞቱ ሆይ
 እንዲያው ለመሆኑ
 ጥቂት ብሎ ነገር፤ ሰንት ነው መጠኑ።

ካንቺ ጋራ

ካንቺ ጋራ ሆኜ፤ የኖርኳቸው ጊዜያት
 ያሳለፍኩት አድማ
 ጣፋጭ እንደታገደ
 አጭር እንደጸጉሜ፤

አንቺ በላባ እግር፣ ደመና ላይ ቆመሽ
 ሺ ሌሊት ከፊቴ፣ ሺ ሌት ከኋላየ
 ኮከቡን በሞላ፣ በወረንጦ ለቅመሽ
 ነዛሽው በላየ፤

ምንም እንኳ ሕዋው፣ ብርሃን ባያንሰው
 ግርዶሽ ሆኖት ቆሟል፣ ይሄ ሰው ለዚያ ሰው
 ግርዶሽ ቢነባበር፣ ነይል የለው ባንች ፊት
 መጋረጃው ሆነ፣ የብርሃን ወንፊት።

ራሴን በራሴ

በውጭ ስዩም በዳዳ ደስታ ወየሳ
ዘብሎረ ማንኩሳ
ተጻኸ እንደሲራራ፣ በራራ እንደሸመሳ
ስደቱ የላሊበላ
እግሩ የቆየ ገላ፤

ሸላ ነቅሎ
ቤቱን ጥሎ
የሸማ ዳስ የሚቀልስ
ሲሻው ራሱን የሚያግዝ፣ ሲሻው ራሱን የሚመልስ
ሲወጣ የሳለውን ኮቴ፣ ሲገባ የሚደመስስ
አሳት ከጭድ የሚያዛምድ
ቅል ከዱባ
የሚያጋባ፤

ተኩላ ከበግ የሚያላምድ
ባንዲት ብርጭቆ ጠላ፣ ባንዲት ስኒ ቡና ተደላ
ራሱን የሚያቀማጥል
በጮማ ቤት እንደመናኝ፣ የጎመን ፍራዳ ሚጥል
አቀርቅሮ ደስታ ነኸ፣ ተከሳትሮ ፈገግታ እዳይ
"So Proud to Live So Proud to Die !"

በበረት የማይወስን፣ በረኛ የማይመራ
የዱር በግ የዱር ፍየል፣ ባሻው የሚሰማራ
ከባብ ጋር የሚደንስ፣ በርግብ ጉባኤ የሚታደም
ነገሩ የጥንቅሽ ወዝ፣ ቃሉ የሸንከራ ደም
ሞእ እንበሳ ዘብሎረ አዳ
አገሩን የማያምን፣ እገሩን የማይከዳ
ሜዳሊያው የሌት ከከብ፣ ባንዲራው የጸደይ ሜዳ።

ላንዲት ተመጽዋች ብላቴና

በቱሪስት ዓይን ውስጥ፣ ጠውልጋ እንዳትታይ
ከገጽታ ገንቢው፣ ግብዝ አደባባይ
የጠገበ ፖሊስ፣ የመንገድ አስከልካይ
ገፍቶ ያባረራት
ጥግ ይዞ የቆመች፣ እንደመንገድ መብራት
ትግሏ ጎደሎ ቀን፣ ግቧ የማታ ራት
ኩራቴን ላካፍላት፣ እፍረቷን ልጋራት፤

ድሪቶ ባይለብስ፣ ባካል ባይመነምን
ሁሉም ተመጽዋች ነው
አዱኛ ተሰጥቶት፣ ጤና የሚለምን
ጉልበት ስልጣን ተርፎት፣ ፍቅር የሚለምን
በጸጋ ተራቀቶ፣ ሀልሙን የሚሸምን።

ይድረስ

በገዛ ጆሮና በገዛ ዓይኖቻችሁ ላይ
ሙሉ ስልጣን ያለሽ
ከቶ እንደምን አለሽ፤

አለሁ እንደሾሃው
አንደወፍ መነሻው
አንደወፍ መሸሻው
ፀሐይ እየሞቀ ከመተንፈስ በቀር፥ ሌላ አንደማይሻው፤

መኖር ብቻ ሲሆን፥ የሰው ልጅ እቅዱ፤
በሰኦል ቢኖርም፥ አይቀርም መልመዱ
እኔም ከመበላት፥ መበላት ይሻል ብዩ
ፍሪደም ቢርቀኝ፥ ፍሪዳየን ጥዩ
ነጻነት ቢርበኝ፥ አየበላሁ አህል
አለሁ ይህን ያህል
አለሁ ይህን ያህል።

ሰጦታሽን እንኪ

እመቤት ተፈጥሮ፥ ሰላም ሰላም ለኪ
እዳሽን በቀና
ጸጋሽን በቆርኪ
ስትስፍሪ መቀበል፥ ስልችቶኛልና
ነጻነቴን እምጭ፥ ሰጦታሽን እንኪ።

ስቆቃወ በውቄ

ሰፈሬ ሃያ ሁለት ማዘርያ ሆይ
የተመረጡት
ፎቅን በፎቅ ላይ ሲደርቱ
ጠጠር ዘርተው ወርቅ ሲያጭዱ
ያላረሱትን ሲያመርቱ፤

ሃያ ሁለት ማዘርያ ሆይ
አስር አመት አገልግሮሽ
ያንገት ማግቢያ አንዴት አጣለሁ፤

ሃያ ሁለት ማዘርያ ሆይ
ብረሳሽ ቀኜ አስታውሳኝ
ማሰታወሻየን አገልጣለሁ፤

ሃያ ሁለት ማዘርያ ሆይ
እያቴ ላንቸ አልሞተም?
በሰላም ቀን ሸሚዙን
በቀውጢው ቀን ምኒሸፍን ተኩሶ
በጦር ሜዳ ቅልጥሙን
በሰላም ቀን ብርሌውን ከሰከሶ
ላንቸ ክብር አልመከተም?

ታዲያ አሁን ምንው መዳፍሽ ገፋኝ
የአንጀራ ልጅ ይመስል። ስታዳይብኝ ክፋኝ፤

ሰለ ጦቢያ የተነገረ ሸክም

ኢትዮጵያ ቀይ ምንጣፏን ወደ አግዚአብሔር
ትዘረጋለች
ሰማዩን ሙጥኝ ስትል መሬቷን ትዘነጋለች

ቀስ በቀስ አዳኝዋ ገላምጧት ያልፋል
ገንዘብም ክክብር መንበሩ ባፍጢሙ ይደፋል
ጌቶችም የኢትዮጵያን የክብር ሉል ጨብጠው
ጥለው ረግጠው እንደብስል ቴማቲም አፍርጠው
አንሆ አዲሳባን ያማሰናታል
ሱዳንን ካንኮበር ጋር ያዋሰናታል
ምድሪቱን አንደጉልት አንጀራ
ወንዙንም እንደቢራ
ለሸማቹ ይሸጠታል፤

ያኔ ጌቶች
በርጫቸውን አንደጉማሬ ሲያደልቡ
ምመናን ሆይ ንስሐ ሳይሆን ጫካ ግቡ፤

በመጨረሻም ጌታ ይመጣል
መንኰራኩር ተሳፍሮ
አናም ጃንሜዳ ላይ ሰፍሮ
በጎቸን በቀኝ ፍየሎችን በግራ አርጎ ይፈርዳል
በጎቸን ላመት ባል
ፍየሎችን ላዘበት ያርዳል።

መግት

ጊዜ በሰው ሕይወት፣ ዘበት አይታከተው
እኔም ምላሽ ባጣም፣ መጠየቄን አልተው
ኩታ ገጠም ናቸው፣ እልፋና አሜጋ
እንዴት ቀን ይመሻል፣ በቅጡ ሳይነጋ?

ማን ዘረፈው ጠጉሬን?
ማን አሰረው አግሬን?
ጉልበቴን ምን በላው? እቅሜን ማን ወረሰው?
ተወልዶ ሳይጨርስ
እንዴት ያረጃል ሰው?

ከዚህ ወድያ አልወድሽም

ከዚህ ወድያ አልወድሽም
የለም አወድሻለሁ ገና
ማፍቀር አጭር ቢሆንም
መርሳት ረጅም ነውና።

(መነሻ - የፖል ኔፍሶ "Tonight I can write the
saddest lines")

ማንም ግድ አይሰጠው

ቂጡን ዙፋን ላይ፣ ስለዘፈዘፈ
በጭቦ በኖረ፣ ድሀ እየዘረፈ
ንጉሥ የተባለ፣ የተቀባ ሌባ
ወትሮ ይወደሳል
ሚያመልከው አያጣም፣ ያውም በግዜር አምሳል፤

ግና ሰገባሩ
ከላይ በትረ መንግሥት፣ ለሚቀጠቅጠው
ከታች የማጣት ፊት፣ ለሚገላምጠው
ማንም ግድ አይሰጠው፤

መቸም በዚች ዓለም፣ ታሪክ የሚያደላው
ቅልጥም ለሚሰብረው
አንገት ለሚቀላው
መንገድ ሲሰራሰት፣ አግር ለሚቆርጠው
ሐውልት ሲሰራሰት፣ ሐውልት ለሚያፈርሰው
ከማውደም በስተቀር፣ ተስጥኦ ለሴለው
ስጦታ የለሽ ሰው፤

ሕይወት ለሚመልሰ፣ ሕይወት ላመሰጠው
ለወጌሻው ግና
ማንም ግድ አይሰጠው፤

ለሰላም ዝምታ፣ ላምባገገር መገን
ባዘማሪ ልሳን ላይ፣ ነፍስ ገዳይ ሲገን
ባቆላማጭ ምላስ፣ ፋኖ ሲመሰገን፤

ከሴት ማሕፀን አፍ
ከሀላዌ ደጃፍ
ጨቅላ

ተቀብላ
እትብት ለምትቆርጠው
ለዚያች አዋላጅ ሴት
ማንም ግድ አይሰጠው።

መሽ ለከሰመች ተፈጥሮ

ያኔ
ዛሬች ሳይረሸኑ
ሣርች ሳይመነጠሩ
መስኮች ሳይሸነሹት
በቆርቆሮ ሳይታጠሩ፤

ያኔ
ሰጎንና የዱር ዝሆን
የሎተሪ ስም ሳይሆን፤

ያኔ
ቤቶች በዝተው ተባዝተው
እንደክፉ አረም፤ መስኩን ሞልተው
ሐመልማሉን ቁጥቋጠውን፤ እንደባላጋራ ገፍተው
ግሉዝ ግሪሳ ሳይሆኑ፤ የምድርን አሸት ሚያበላሹ
በወንጭፍ የማይመቱ፤ በጠጠር የማይሸሹ፤

ያኔ
እዚም እዚያም ችፍግ ያለ፤ የበርና መስኮት ጭፍራ
የጭስ ጅረት የሚያመነጭ፤ የነተበ ድኩም ጣራ
በተፈጥሮ ውብ መልክ ላይ
እንደ ማድያት ሳይዘራ፤

ያኔ
ቢጋ ከረምት ሳይሉ፤ ወንዞች ሲገነፍሉ
ምንጮች በየመሰኩ ላይ፤ እንደከረምት እግቢ ሲፈሉ፤

ያኔ
ገዴ ሰትዘፍን፤ የጫካ ቆቅ ሲያስካካ
ያዋፍ ያራዊት ማህሌት፤ በመኪና አራታ ሳይተካ

ከጥቁር አፈር ጋራ፤ እድሜያችንን እየፈጨን
ከደስታ እንባችን ጋር፤ ጅረት እየተራጨን
ልጅነታችንን ቀጨን፤

አሁን በድሜ ጎልሞሰን
እጭተን፤ ጎጆ ቀልሰን
ቀድመውን ለንቀላፍ፤ ወዳጆቻችን አልቅሰን፤

ለብሳናው ለግራሩ፤ ላለቀው በመጋዝ ታርዶ
ለተሰየፈው ዋርካ፤ ስደድ ለበላው ስርዶ
በቅጠሏ እየር ነዝታ፤ ጥሎም ፍሬዋን አበልታ
ላሳደገችን ሾላ፤ ለዚያች የዋህ የናት-ፋንታ
ምነው መሽ ማናወርድ
ምነው ደረት ማንመታ።

ጉደኛ ስንሞቶች

፩

ከጥቂት አመታት በፊት የሆኑ ሸበቶ ሽማግሌ እኔንና አንድ አብርካክደጌን አፈላልገው አገኙንና ለጠቅላይ ሚኒስትር መለሰ የሚላክ አቤቱታ እንድንጽፍላቸው ማለዱን። የሆነ ጉልበ በድህረ-ቀጠል። (ምሬት አባርሮት ወደዚህ ገጽ የመጣውን አንባቢ ተጨማሪ ምሬት ላለማካፈል የሽማግሌውን በደል አልጽፈውም።)

ተገናኝተን ስንጨዋው ስለግጥም ተነሳና አንድ ግጥም ቢቃሌ እንደወጣላቸው ጠየቁኝ። እሺ ብዬ ሰባት መስመር ያህል እንዳነበብኩ “ምነው እንደ ረፋድ መንገድ አስረዘምኩብኝሳ?” ብለው እያፏሸኩ እቋረጠኝ።

“እንግዲህ የኔ ካልጣምዎት የርስዎን እንሰማዋ” አልኩ ባኮረፈ ድምፅ።

“በጀ! ብትቀጥንም ጠጅ የሆነች ግጥም አለችኝ፤ አድምጥ እንግዲህ”

“ይቀጥሉ”

“ዘመም ዘመም ብለን፤ እንደጤፍ ዘመመን ዘመናችን አልቆ፤ አለን በሰው ዘመን።”

“ዘመመን” የሚለውን ቃል ከዚያ በፊት ሰምቼው ስለማላውቅ ቤቴ ሂጄ መዘገበ ቃላትን ጠየኩት። (ዘመመን፤ ሞላላና ሽፍጥ ጉቾ ድርድር። ደስታ ተክለወልድ፤ ዐዲስ የአማርኛ መዘገበ ቃላት፤ ገጽ 496።)

፪

አንድ ገጠር ቀበሌ ውስጥ አንዲት ስትፈጭ የምትኖር ሴት አለች። ከጎደሎ ቀኖች ባንዱ ባሏ ታሞ ይተኛል። ጎረቤቷ ይህንን አጋጣሚ በመጠቀም እጥረትን ገፋ አድርጎ ቤት ይሠራል። ጎረቤትየው ያዲሱን ቤት ግድግዳ ያቆመበት (የገደገደበት) ቦታ ሴትየው ሸንቷን የምትሸናበት አንዲሁም ግብር ውሃ የምትወጣበት Restrooሚ ነበር። የታመመው ባሏ ሲሞት ቀብሩ ላይ አንዲህ አለቀሰች፤

“አንኳን አንተ ሞተህ፤ እያለህህኝ
በሸንት መሸኛሃ ላይ፤ ገደገዳብኝ”

ይህንን ሲሰማ ሰቀስተኛው ሁሉ ሳቀ። ጥርሱ ይርገፍ ብለን ወደ ቀጣዩ ሰንኝ አንለፍ።

፫

ውድነህ የተባለ የንጉሥ ተክለሃይማኖት ሎሌ ነበረ። ውዴ ለተክልየ ከማደሩ በፊት ጋፋት በሚገኘው ያጤ ቴዎድሮስ መድፍ ፋብሪካ ውስጥ ተቀጥሮ ሳይሆን ተገዶ ይሠራ ነበር። ውዴ በጋፋት በቀሰመው ጥበብ ተጠቅሞ “ከወዳደቁ ነገሮች” መድፍ ሰራ።

ንጉሥ ተክለሃይማኖት ከምኒሊክ ጋር እምባቦ ላይ ሲዋጉ ውዴ ቤት ያፈራውን መድፍን የሚሞክርበት አጋጣሚ አገኘ። አንድ! ሁለት! ሦስት! ድውውው!

ወድያ ማዶ የቆመው ባላጋራ ወታደር ሲወድቅ ታየ። ይሄኔ ውዴ እንዲህ ብሎ ጩከረ፤

“ዘራፍ ውድነህ፤ የኮሶ አሸት
በሠራው ገዳይ፤ እንደመለኮት።”

የመጨረሻዋ ሰንኝ እንዴት ያለ ፍልሰፍና ተሸከማለች!! እጅሬ የመድፍን እሠራር ምስጢር ባይነግረንም የመለኮትን ምስጢር በሁለት ሰንኞች ነግሮን ዞር አለ።

፬

ባንድ ጊዜ እሪፍ አባትም፤ ቆራጥ አብዮተኛም መሆን ይከብዳል። ሲፈርድብህ ለልጅህ ስትል ጥቃትን ትሸከማለህ። ሰጥቃት ፊት አልሰጥም ብለህ ብትሸፍት ደግሞ የምትወዳት ልጅህን አባት አልባ ታደርጋታለህ ። ወይ ፍቅር ወይ እህል ታስርባታለህ።

እና እንዲህ አይነቱን ስሜት እንዴት እንደምትገልጸው ግራ ገብቶህ እያውቅም?

ደግነቱ፤ እዝማሪው በኒህ ጉደኛ ሰንኞች ያግዝሃል፤

“አንዳይቀር ነዶ
አንዳይሄድ ወልዶ
አንዴት ያለው ጀግና ቀረ ተጨማዶ።”

ሙሾ እና ባለቅኔ

የጠዘ ደስታ የሚያነቃቃው ገጣሚ አንዳለ ሁሉ፣ ሥር የሰደደ ሐዘንም አሪፍ ሰንኝ የሚወልድለት አለ። ከስሜቶች ሁሉ የሐዘንን ያክል በፍልስፍናና በኪነጥበብ ላይ ብርቱ አሻራውን ያሳረፈ የለም።

ሰው ንብረት ሊያካብት ይችላል። ድልና ስኬት በላይ በላይ ሊቀዳጅ ይችላል። ቴክኖሎጂ የኑሮ ውጣውረዱን ሊያቀልለት ይችላል። እኒህ ሁኔታዎች አልፎ ሂያጅ ደስታ ሊያቃምሉትም፣ ሐዘኑን ከምንጩ አያነጥፉለትም።

ትልቁ የሰው ልጅ የማይነጥፍ የሐዘን ምንጭ ሞት ነው። ሞት ከቀዳሚዎቻችን ጋር አቆራርጦናል፣ ገና ከወዳጆቻችን ጋር ይለያየናል፤ ይህ ብቻ አይደለም። ከአለታት አንድ ቀን ከራሳችን ጋርም ይነጥላል፤ እና ብናለቅስ ማን ይፈርድብናል?

ሞትን በደማቅ ፈጥታ አንድንቀበለው የሚጎተጉቱን ሰብከቶች ሲጎርፉ ኖረዋል፤ ግን ሰብከቶቹ ፍሬ ያላቸው አይመስሉም። አንዲያውም፣ ሞትን ለማቃለል የሚቀርብ ከርከር ብዙ ጊዜ ግብዝነት አያጣውም።

በላቴን ጌታ ኅሩይ ወልደሥላሴ “ኅህ ጽባሕ” በተባለ መጽሐፋቸው፤

“ይህ አለም የተደላና የደስታ ብቻ ሳይሆን፣ የመከራና የሐዘንም ስለሆነ ብዙ ዘመን ቢኖሩ ጥቅሙ ምንድነው? ጥቂት ዘመን ቢኖሩስ ጉዳቱ ምንድነው?”

ብለው ሰብከዋል። ይኼን ክሰበኩ ክጥቂት አመታት በኋላ።

ጣልያን ሞት ጭኖ ሲመጣ ብለታ ረጅም ዘመን መኖርን መርጠው ወደ ኢየሩሳሌም ሸሽተዋል።

ሰው በእንስሳነቱ ሲሆን ለዘላለም፣ ካልሆነም ለረጅም ዘመን ለመኖር ይንገታገታል። ሩቅ አሳቢ ቅርብ አዳሪ ነውና የሆነ ከለታት አንድ ቀን ያበቃለታል፤ ይሞታል፤ አፈር ሲጠየፍ ኖሮ ወዳፈር ይመለሳል፤ ገላው ባኩቴሪያ ሰልጥኖበት ይበሰብሳሳል።

ሰውን ከሌሎች አንስሳት የሚለየው፣ ሞት አንደማይቀርሰት ማወቅ ነው። እና ለመቀበል አሻፈረኝ ይላል፤ ምናቡን የሙጥኝ ብሎ ሞት የሌለበት አገር ይፈጥራል፤ ሞት ወይ መውጊያህ ወዴት ነው ብሎ ይጭክራል፤ መታሰቢያውን ሞት ለጊዜው ወደ ማይደርሰበት ቦታ ያሻግሯል።

የሞት አንዱ ጊዜያዊ ማስታገሻ መርሳት ነው። ሙሾ አውራጃ፤

“ወይ እኛና ዶሮ፣ አሞራና ሞት ሲመጣ መንጫጫት፣ ሲሄድም መርሳት”

ብሎ የገጠመው ይህንን በማጤን ነው።

አሞራ አገር አማን ነው ብለው በሚጭሩ ዶሮዎች ማህል ወርዶ፣ ጫጩት ነጥቆ ይበራል፤ ዶሮዎች ይንጫጫሉ። ከጥቂት ደቂቃ በኋላ ግን አንደገና ሁሉን ዘንግተው ወደመጫራቸው ይመለሳሉ።

ከዘመድ ወዳጅ ማህል የሆነ ሰው በሞት አንገጠቃለን፤ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ግን ወደተለመደው ተግባራችን እንመለሳለን፤ እንሰቃለን፤ አንደንሳለን፤ የሞትን መኖር ለጊዜውም ቢሆን እንረሳለን። መርሳት የሕመም ማቅለያ መዳኒት ነው።

ሙሾ ግጥም በሞት ጭቆና ላይ የማመጽ እንደ ተግባር ነው፤ ያደረግከውን አልቀበልም የምንልበት መንገድ ይመስለኛል።

ባንድ ወቅት አንድ ሽፍታ ተይዞ በሞት ተቀጣ፤ ሞት ቅጣቱን ያስፈጸመው ንጉሥ፤ ሚቹ ለመቀጣጫ ራሳው ሳይቀበር መንገድ ላይ እንዲሰጣ ፈረደበት፤ ታዲያ ይህን የታዘበች ምሽት ስታለቅስ፤

“ተውት አትቅብሩት፣ ይኑር ከመንገዱ ምን ወንዝ አበቀለው፣ እያሉት ይሂዱ” አለች።

ሴትየይቱ የወደቀ ባሏን እንደለመለመዘ ዛፍ ነው ያየችው። ሞት ገንድሶ ይጥላል፤ የሰው ምናብ ግን ይህን ያስተባብላል፤ እንቢ ይላል።

ገጣሚ ገብረክርስቶስ ደስታ “ከሞተች ቆይቷል” በሚለው ግጥሙ፤

“አበባ ሄድኩ ይገፈ፤ አዚያ አበባ አልጠፋም በመቃብሯ ላይ በዙርያ በጎኑ በመቃብሯ ውስጥ አበባ ተኝቷል” ይላል፤

ከላይ ያስታወሰናት የሽፍታ ሚስት ባሏን በወንዝ የለመለመዘ ዛፍ እድርጋ እንዳሰበችው ሁሉ ገብራ ፍቅረኛውን በመቃብር ውስጥ የተኛች አበባ አድርጎ ሰሏታል።

ሞት ሕይወት ያከስማል፤ አካል ያገማል። ባለቅኔው ፈጠራውን ተጠቅሞ ሞት ላዋረዳቸው ወዳጆቹ ሕይወትን፣ ልምላሜንና መልካም መአዛቸውን መልሶ ያቀዳጃቸዋል።

ሙሾ አውራጆች ሞትን የክፉ ነገሮች ምንጭ አድርገው የሚያስቡትን ያህል በበጎ አይን የሚያዩበት ጊዜ ነበር። የመጀመርያ ቤት አክራሪ ቤት ግድግዳ ላይ ያየሁት በዳንቴል ላይ የተጣፈ የሰንኝ ጥቅስ እስከዛሬ ድረስ አይረሳኝም፤

*“እግዜር ባንድ ነገር፤ አይጠረጠርም
የቸገረው ሞቶ፤ የደላው አይቀርም።”*

እግዜር ሁብት ጤና ውበትና ችሎታ ሲያከፋፍል ያዳላል፤ ግን በሞት ረገድ ሁሉን ያደላድላል። “ሞት እግዜር ሁሉንም እኩል የሚያደርግበት ብቸኛ ሥርአት ነው” የሚል ነው የገጣሚው ሀሳብ።

ሕይወት መራራ ፍሬዋን ብቻ በምትሰጥበት ማህበረሰብ ውስጥ ሞት የነጻነት ምንጭ ሆኖ ይቆጠራል።

ይህንንም ከዚህ የሙሾ ግጥም በላይ አሳምሮ የሚገልጠው ምን ሊኖር ይችላል?

*“ሞት ይቅር ይላሉ፤ ሞት ቢቀር አልወድም
አፈሩም ድንጋዩም፤ ከሰው ፊት አይከብድም”*

... ያው እንግዲህ ጎሕ ቀደደ፥ ታሪክ ሆነ የሌት ጣሙ
አለሎ እንደሚገፋ ጉንዳን፥ ሊባዘን ነው ዓለሙ
የማለዳ ሰማይ ቢያምር፥ ቢማርክም በቀለሙ
ሲያዩት ድባብ ቢመስልም፥ የቀንበር ያክል ነው ሸክሙ።

